אפיציעלע מלחמה אויפ'ן ווייטען מזרח זעה 2 זייט

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראָשען

היינט 10 זייטען

נייער פאָלקסבלאַט

№ 26 | Łódź, Niedziela, 31 stycznia 1932 r. | צענטער יאהרגאנג | לאדז, זונטאג, כ"ב שבט תרצ"ב | № 26

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריסאווער 21, טעל. 224-71

טראמוואיען קורסירען נארמאל

די שטרייקענדע האבען זיך מאסענווייז צוגעשטעלט צו דער ארבייט אויף די בעדינגונגען פון דער טראמוואי-דירעקציע

די ערשטע טראמוואיען אין גאס

(—)) פרייטאג נאך 13 טאג שטרייקען האט די טראמוואי-דירעקציע זיך דעצידירט אַרויסצולאזען עטליכע צעהנדליג טראמוואי-וואגענעס, וועל כע זענען בעדינט געווארען דורך די קאנטראלערס און נייע-אנגענומענע אַרבייטער. פרייטאג 8 אַ זייגער אינדערפריה זענען פון די רעמיזעס אויף טראמוואיאָוע און דאמבראווסקא אַרויסגעלאזען געווארען טראמוואיען אויף 4 ליניעס 2, 7, 10 און 11.

פאר די רעמיזעס זענען געשטאנען דיזשורען פון שטרייק-קאמיטעט צו קיין אינצידענטען איז אבער נישט געקומען. די גאסען, וואו די טראמוואיען זענען געפאהרען זענען געווען געדיכט בעשטעלט מיט פאליציי. די טראמוואיען האבען פרייטאג קורסירט ביז 8 אין אוועגד. אין אלגעמיין איז די רוה אין ערגעץ ערנסט נישט געשטערט געווארען. ערשט נאכמיטאג איז געקומען צו

קליינע פארפאלען

אויף נאוואמיעסקא גאס, ווידזעוו און פלאַץ זענען אויסגעהאקט געווארען עטליכע שויבען אין די טראמוואיען. אין צוזאמענהאנג דערמיט זענען אַרעסטירט געווארען 7 פערזאָן. פרייטאג 4 אַ זייגער נאכמיטאג איז אויף פיעטריקאווער גאס בעבען פרייהייטס-פלאַץ אונטערן טראמוואי אונטערגעלעגט געווארען אַ פעטאַרע, (6 אַ זייגער, איז אונטערגעלעגט געווארען אַ פעטאַרטע אויף עק נאוואראָט און פיעטריקאווער. אויף דער ליניע 3, 4 און 5 האבען ווייטער קורסירט אויטאבוסען, די פרייזען פאר אַדורכפאהרען זענען אבער שוין בילינער געווארען.

דאס בעווייזען זיך פון די טראמוואיען אין גאס האט געהאט אַ ווירקונג אויף די טראמוואי-אַרבייטער און אַ טייל פון די שטרייקענדע האבען זיך געמאלדען צו דער אַרבייט. זיי האבען געמוזט אונטערשרייבען דעקלאַראַציעס, אַז זיי געהען אין אויף די נייע בעדינגונגען פון דער דירעקציע. פרייטאג האט די דירעקציע אָנגעהויבען פונאנדערשיקען אויספאָרדערונגען צו די שטרייקענדע, אַז זיי זאָלען זיך צושטעלען צו דער אַרבייט ביז'ן 5. פעברואַר, אויב נישט זאָלען זיי צוריק שיקען זייערע דינסט-מלבושים.

די שטרייק-קאמיסיע

האט דערווייל אָפּגעהאַלטען זיצונגען און ס'איז בעשלאָסען געווארען אויף פרייטאג ביינאכט צונויפצורופען אַ מיטינג פון די שטרייקענדע. די סטאַראָסטווע האט אבער נישט געגעבען קיין ערלויבעניש אויפ'ן מיטינג.

אַלע פעראיינען פון אָנגעשטעלטע און אינסטיטוציעס פון עפענטליכען געבריך (כ.ד., „בראַצא" און די קלאַסען-פעראיינען) האבען בעשלאָסען אונטערצושטיצען די שטרייקענדע מיט אַנ'אינטאַרגיגען פראָטעסט-שטרייק. פרייטאג אין אָוועגד האט די שטרייק-קאָמיסיע אָפיציעל זיך אָנגעשלאָסען אין דעם קאַרטעל פון די פראָפעסיאָנעלע פעראיינען, גדאַנסקא 40, וועלכער האט מסכים געווען איבערצוגעהמען דעם שטרייק און אָנהויבען אונטערצוהאַנדלען מיט דער טראַמוואי-דירעקציע, אַזוי איז געווען די לאַגע אין פרייטאג פון פרייטאג'דיגען טאג.

נעכטיגער טאג פון שטרייק

דער פראָטעסט-שטרייק, וועלכער איז גערופען געווארען אין די אינסטיטוציעס פון עפענטליכען געבריך, האט זיך אין אַלגעמיין נישט איינגעגעבען, פיל בעאַמטע אין מאַגיסטראַט און גאַזאָוועניע, האבען אפילו יא געשטייקט, אבער דאס איז נישט געווען אָנצוזעהען.

צום נישט-געלונגענעם שטרייק האט נאך געהאלפען, דאס וואס די שטרייקענדע האבען איינגעזעהען, אַז די טראַמוואי-דירעקציע ברענגט אין בעווענונג כמעט אַלע טראַמוואי-ליניעס, האבען זיך מאַסענווייז געשטעלט צו דער אַרבייט, אונטערשריבענדיג די דעקלאַראַציעס מיט די נייע בעדינגונגען, די טראַמוואי-בעוועגונג איז אַ גאַנצען טאג געגאנגען נאָרמאַל אָהן ערנסטערע פאַרפאַלען.

דער קאַרטעל פון די פראָפעסיאָנעלע פעראיינען, וועלכער האט פרייטאג איבערגענומען צו פיה.-רען דעם שטרייק האט זיך אויך געכטען געווענדעט צו דער שטאַטישער סטאַראָסטווע וועגען אַנ'ערלויבניש אָפּצוהאַלטען בייגאַכט אַ מיטינג פון די טראַמוואי-אַרבייטער. די סטאַראָסטווע האט די ערלויבניש נישט געגעבען און קיין מיטינג איז נישט פאָרגעקומען.

די דירעקציע האַלט, אַז

דער שטרייק איז שוין צוזאמענגעבראכען

און וועגען קיין אונטער-האַנדלונגען קען קיין רייד נישט זיין. דער אַרבייטס-אינספעקטאָר וואַיטקעוויטש איז נעכטען געווען אין וואַרשא, וואו ער האט אָפּגעגעבען אַ בעריכט וועגען גאַנג פון שטרייק דעם אַרבייטס-אינספעקטאָר הובינצקי.

* * *

ווי מיר דערוויסען זיך וועט די טראַמוואי-דירעקציע ביים אויסקויפען נייע חודש-בילעטען פערגיטיגען די אבאנענטען פאר די 12 טעג, וואס די טראַמוואיען האבען נישט קורסירט.

* * *

אין צוזאַמענהאַנג מיט די אויסגעהאַקטע שויבען זענען אַרעסטירט געווארען: מרים ווזשאנסקא, רחל זייבערט, פייגה אלשטיין, בילה קארמיאל, הענען איזראעלעוויטש, מיילעך אבראמאָוויטש, יוסף קוטאס, יוסף ווילטשינסקי.

קלאַרע פאַרבינדונגען

אויף נאָוואָמיעסקא גאַס, ווידזעוו און פלאַץ זענען אויסגעהאַקט געווארען עטליכע שויבען אין די טראַמוואיען. אין צוזאַמענהאַנג דערמיט זענען אַרעסטירט געווארען 7 פערזאָן. פרייטאג 4 אַ זייגער נאָכמיטאג איז אויף פיעטריקאָווער גאַס בעבען פרייהייטס-פלאַץ אונטערן

דערמיט טיילען מיר מיט דער ג' קונדשאפט, אז מיר האָבען ערהאלטען אַ טראַנספּאָרט

◆ פרישע ◆ געפרוירענע הערינג

פון די בעסטע מארקען

אין עמפעהל צו די ביליגסטע פרייזען.

J. DEGENSTEIN i S-ka

ŁÓDŹ, STARY RYNEK 4.

מאשין-מצות

ווערט געבאקען אלע טאג פרישע און רינע,

ווי אויך מצה-מעהל, אייער-פערפעל

און סוכארהעם לויט קארלסבאדער סיסטעם

מיר עמפעהלען צו יעדער צייט אונזערע גוט-בעקאנטע און פרישע געבעקסען פון אונזער איבערא = בעוואוסטער צוקערבליע

נ. ווייַנבערג

38 פיעטריקאווער 38

:-: טעל. 82-143 :-:

„לינת הצדק", לאדז, ציגע,-גאס 17.

פיזיקאלישע טעראפישער קאבינעט

איז טעטיג טעגליך פון 11–1 מיטאג און פון 4 ביז 6 אָוועגד געפינט זיך אונטער דער אויפזיכט פון א דאקטאר-ספעציאליסט.

קוואַרץ-לאמפּ, די טערמיע, סאלומס, עלעקטרישע בעדער.

237

Dr. Różaner

צוריקגעקעהרט

ספעציאליסט פון הויט און ווענערישע קראנקהייטען, מענער-שוועכע און קינדערלאזיגקייט

נאָרוטאָוויטשא 9, טעלעפאָן 128-98

נעמט אָן פון 8–10; 4–8 אָוועגד.

זונטאג פון 9 ביז 10 פריה.

מאשין-לעכער

ווערן אָנגענומען אויסצוגייען ביי

ג. גארדמאן, שרודמיעסקא 8

צו דער האכצייטס-פייערונג פון ה'

אברהם קרישטאל

מיט פרל. רחל לאה לעננא

וועלכע קומט פאר היינט, זונטאג, דעם 31. יאנואר 1932

ווינשט געווענד, פרנסה און אַ גליקליך

ציזאמענלעבען

מרדכי חיים רומקאווסקי. 665

מזל-טוב! א הארציגען מול-טוב ווינשען מיר אונזער פריינד

ה' שלמה שטרעסבערג און פרוי

צו דער ב ר-מ צ ו ה · פ י י ע ר ו נ ג פון זייער ליבען זוהן תנדל הערצל און מיר ווינשען זיי צו האבען פון איהם גרויס נחת.

אין נאמען פון דער חברה „עטרת בחורים"

דניאל ראזענצווייג,

יחיאל מאיר מינץ. 666

ENGLISH

פראָנפענגער און פאָדס-געשריטענע. קאָנווערסאַציע, ליטעראַטור

צו צוגענגליכע פרייזען

ערטיילט אַ פעהיגער פעדאַגאָג. — אָפּערטען אין אדמיניסטר. פאר "Mir"

די פערוואַלטונג פון „תלמוד תורה" אלעקסאנדראָווסקא 13 מאכט בעקאנט, אז ה י י נ ט, זונטאג פ' משפטים (31/I–32), 4 נאכמיטאג קומט פאר די יעהרליכע

געגנעראל-פערזאמלונג

אין לאקאל פון תלמוד תורה, אויף וועלכע מיר האבען דעם כבוד איינצולאדען אלע מיטגלידער, ווי אויך נישט מיטגלידער מיט פאָלג. טאָג-אָרדנונג:

1) ערעפנונג פון דער פערזאמלונג; 2) וואהלען פון אַ פאָרזיצער; 3) בעריכט פון יאהר 1931; 4) בעשטעטיגונג דעם בודזשעט 1932; 5) וואהלען פון אַ פערוואַלטונג מיט קאנדידאטען; 6) פרייע פאַרשלאגען. די פערוואַלטונג

בעמ: ביי אַ נישט גענוגענדע צאהל און 2-טן מערמין 6 אָוועגד בעי יעדע צאהל מיטגלידער. 661

נאָך קורצע שווערע ליידען איז געשטאָרבען אונזער ליבע און אונפערגעסליכע מוטער, שוויגערמוטער, גרויסמוטער און אירגרויסמוטער

נ"ע האשע בלימה טאפילסקי

אשת ר' יהודה בער ז"ל

אין עלטער פון 81 יאהר.

די לויה קומט פאר היינט, זונטאג כ"ג שבט תרצ"ב, 12 אַ זייגער בייטאג פון טרויער-הויז, זשעראָמסקיעגאָ (פאנסקא) 18, וועגען וואס עס טיילען מיט אין גרויס צער

673 די טיפטרויערנדע הינטערבליבענע.

הזכרה.

מארגן, מאנטאג, ד. 1. פעברואר ד. י. 12 אַ זייגער בייטאג צו דער ערשטער שמערצליכער יאהרצייט פון אונזער אונפערגעסליכען זוהן זון ברודער

גרשון וואלקאוויטש ז"ל

קומט פאר אַ הזכרה אויפ'ן בית החיים, צו וועלכער אלע קרובים, פריינד און בעקאנטע ווערען געבעטען צו קומען.

די בעטריבטע עלטערן

655 דוד וואלקאוויטש און פרוי.

כינע ערקלערט קריג יאפאן

בלוטיגע מלחמה אין שאנכאי. — ס'ברענט דער גאנצער כינעזישער קווארטאל. — די כינעזער שיסען פון די הייזער. — צעהנדליגער טויזענדער כינעזער איז פלאמען

די שטעלונג פון אמעריקע און רוסלאנד

לאנדאן, 30 (ספ. טעל.) די „דייטשער־אגענטור" מעלדעט:

כינע האט ערקלערט מלחמה יאפאן

נאנקין, 30 (ספ. טעל.) צוגען פול מיט כינעזישע מיליטער ווערען שנעל אַרויסגעשיקט קיין שאנכאי, ביי אוואציעס פון דער בעפעלקערונג. מ'פערשטארקט די פערטידיגונגס־מיטלען פון נאנקין.

שאנכאי, 30 (ספ. טעל.) ס'זענען אנגעקומען 2 יאפאנישע שיפען, וועלכע וועלען דינען אלס באזע פאר אעראפלאנען.

יאפאנער פערנומעי כארביז

לאנדאן, 30 (ספ. טעל.) פון טאקיא מעלדעט מען, אז די יאפאנישע אעראפלאנען ווארפען באמבעס אויף כארבין די ציווילע בעפעלקערונג אין דער גרעסטער פאניק. די רוסישע בעאמטע פערלאזען שנעל די שטאט. 3000 בעוואפענטע סאָוויעטישע בעאמטע זענען איינגעשלאסען געווארען אין מיליטער פון כינעזישען גענעראל טינג־טשאו.

לאנדאן, 30 (ספ. טעל.) לויט די לעצטע ידיעות פון כארבין האט די יאפאנישע מיליטערמאכט פערנומען כארבין און האבען בעעוצט דעם באהן־הויף אין טשאנג־סון, וועלכער געפינט זיך אונטער דער מזרח־כינעזישער באהן־דירעקציע. דער פראטעסט פון די סאוויעטישע בעאמטע איז נישט בעריקזיכטיגט געווארען.

שאנכיי, 30 (ספ. טעל.) די יאפאנער זענען געכטען 8 איינדערפריה אריין קיין שאנכיי. דאס איז געשעהען נאך מו'ראידיגע שלאכטען צווישען יאפאנישען און כינעזישען מיליטער. די כינעזישע ארמיי איז צוקלאפט געווארען.

די שלאכט האבען אנגעהויבען די יאפאנער

זיי האבען זיך אריינגעריסען אין די כינעזישע שטאט־קווארטאלען.

דער הויפט־אנפיהרער פון יאפאנישען מיליטער האט אַרויסגעגעבען אַ בעפעהל צו באמבארדירען די פארשטאט שופיי. אַ האלב מיליאן כינעזישע איינוואוינער פון שופיי האבען זיך פערבארגירט אין זייערע וואוינונגען. דאס פייער פון די יאפאנישע קוילען־וואַפערס און אַרטילעריע האט צושמעטערט אַלע הייזער.

די פארשטאט פון שאנכיי. שופיי, שטעלט פאר מיט זיך אַ פייער־בארג. נישט קוקענדיג דערויף, באמבארדירען נאך די יאפאנישע אעראפלאנען אהן אויפהער.

דעם גאנצען גאנג פון בלוטיגען קאמף זעהט מען דייטליך פון ענגלישען 20־שטאקיגען וואלקען־קראצער, וואס געפינט זיך אויפ'ן ענגלישען קאנצעסיע־געביט; פון דארט קאן מען גענוי אבסערווירען, וואס עס קומט פאר אין שופיי. דער קריגס־קאָרעספאנדענט פון „דיילי טעלעגראף" דערצעהלט, אז ס'האט געמאכט אַ שרעקליכען רושם דאס בילד, איין הויז האט אנגעהויבען ברענען נאכ'ן אנדערען, ווי שוועבעלער.

אין שופיי האבען זיך געפונען העכער אַ האלב מיליאן איינוואוינער. קיינער פון זיי האט זיך נישט געגלויבט, אז יאפאן וועט זיך דערלויבען צו באמבארדירען די ציווילע בעפעלקערונג, זי איז דערבער געבליבען און נישט אנטלאפען. 15 מינוט נאכ'ן טערמין פון אולטימאטום, האבען 12 יאפאנישע קרייצערס אנגעהויבען אַ מערדערישע שיסעריי אויף דער שטאט. ס'איז אויסגעבראכען אנ'אונבעשרייבליכער פאניק.

די ריזיגע אַרטילעריע־באמבעס האבען דורכגעלעכערט צו עטליכע הייזער מיט אמאל, און אונטער זייערע חורבות זענען געבליבען מאסען קרבנות. גלייכצייטיג האט אַ לופט־עסקאדרע פון אַנגעהויבען געדיכט בעוואפענען די שטאט מיט באמבעס, די פארשטאט שופיי האט אנגעהויבען ברענען אַלע זייטען.

20 יאפאנישע אעראפלאנען

אין די מענשען האבען אנגעהויבען לויפען, ווי משוגעים איבער די ברענענדיגע גאסען דורך לאַרענעטען האט מען פון ענגלישען וואלקען־קראצער אפילו געזעהען ברענענדיגע מענשען. די פסדר'דיגע פלאצענדע באמבעס און די שרעקליכע שרפות אין גאנצען קווארטאל האבען אונמעגליך געמאכט יעדע רעטונגס־אקציע.

לויט די ביז־איצטיגע אויסרעכענונגען, זענען מינדעסטענס 30 טויזענד מענשען פערברענט געווארען אויף קויהל.

אנ'אפטיילונג פון 500 כינעזישע זעלנער, וואס האבען זיך געכוגען אויף דער גרענעץ צווישען דער פארשטאט שופיי און דער ענגלישער קאנצעסיע, זענען ארומגענומען געווארען פון אַלע זייטען מיט פייער און זיי האבען זיך געוואלט ראטעווען אויפ'ן ענגלישען קאנצעסיע־געביט. דאס ענגלישע מיליטער האט זיי אבער נישט אריינגעלאזט, און אַלע

500 כינעזישע זעלנער זענען אומגעקומען

2 ביינאכט האבען די יאפאנער פערנומען דעם גרויסען הויפט־וואקזאל פון שאנכיי. אבער באלד איז אנגעקומען אַ נעפאנצענער צוג פון די כינע זער, וועלכע האבען בליץ־שנעל צוריקגעשטויסען די יאפאנער. אַ גאנצע נאכט האבען געדויערט די קאמפען אויף די גאסען פון שאנכיי, וועלכע ווערען פערנומען דורך די יאפאנער אין בלוטיגע קאמפען.

נעכטען 9 פריה זענען אהער אנגעקומען 5 גרויסע אמעריקאנער קרייצערס און באלד האט זיך אנגעהויבען דאס אַרויסזעצען פון די אמעריקאנער מאטראזען אויפ'ן אמעריקאנישען קאנצעסיע־געביט.

• • •

שאנכיי האט איבערגעלעבט אַ שרעקליכע נאכט נאך היינט דויערט די קאנאנאדע.

נעכטען האלב 11 ביינאכט האט דער יאפאנישער אדמיראל

גשהייסען באמבארדירען דעם פארט יוו־סונג

אַ פערטעל אויף צוועלף האבען פון די יאפאנישע קריגס־שיפען געגומען אַרויסשטייגען יסשיסער. אויף פאנצער־אויטאס זענען זיי שנעל אריינגעפאהרען קיין שאנכיי. זיי האבען אטאקירט דאס כינעזישע מיליטער און די פאליציי.

די כינעזישע זעלנער זענען געלעגען אין די הייזער און פון דארט בעשאסען די יאפאנער. אַרום 3 פארטאג האבען זיך די שלאכטען נאך מעהר צופלאקערט. אַ סך קוילען האבען פערבלאנדזשעט אין די אינטערנאציאנאלע קווארטאלען. 5 פארטאג האט אַ יאפאנישע פליה־עסקאדרע זיך בעוויזען איבער שופיי, און גענומען בעוואַרפען די שטאט מיט באמבעס.

אין דער־זעלבער צייט האבען די כינעזער פון פארט וואו־סונג אנגעהויבען אַ קאנאנאדע געגען די קריגס־שיפען. זיי האבען נישט געלאזט ווייטער אַרויסזעצען דאס מיליטער אויף דער יבשה. די יאפאנישע קריגס־שיפען האבען געענטפערט מיט הויצאנגאן־פייער און דעם פאר־צושמעטערט.

פארטאג האט זיך די כינעזער איינגעגעבען צוריק איינצונעהמען דעם וואקזאל און שופיי. די כינעזער בעקומען גרויסע פערשטארקונגען. עס קומען אויך אַן פאנצער־צוגען.

דער יאפאנישער אנפאל האט אַרויסגערופען פערוואונדערונג אין דער אינטערנאציאנאלער קאנצעסיע. נאכדעם ווי די מאכט־ארגאנען האבען נאכגעגעבען די פאדערונגען פון יאפאנישען אולטימאטום, האט מען געמיינט, אַז די לאגע וועט זיך בערויהיגען. די יאפאנער האבען אבער אהן ערנסטע מאטיוון, אינטער אַ נישטיגען אויסרייד פערפיהרט די בלוטיגע שלאכטען און חרוב געמאכט אַ טייל פון דער שטאט.

• • •

די גרעניצען פון די אינטערנאציאנאלע קווארטאלען זענען ארומגעריינגעלט מיט אקאפעס, און די אקאפעס ליגען אמעריקאנער, ענגלישע, פראנצויזישע און איטאליענישע זעלנער. אין פארט שטייען 23 יאפאנישע, 5 ענגלישע, 1 אמעריקאנער און 2 פראנצויזישע קריגס־שיפען. פון מאנילא זענען אַרויסגעפאהרען קיין שאנכיי 4 אמעריקאנער קריגס־שיפען. אויך אויפ'ן טייך יאנג־טשע־קיאנג געפינען זיך אמעריקאנער, ענגלישע און פראנצויזישע קריגס־שיפען.

• • •

מאסקווע, 30 (ספ. טעל.) דער יאפאנישער אמבאסאדאר אין מאסקווע האט מוריע געווען דער סאוויעטישער רעגירונג, אַז די סאוויעטישע אינטערעסען אויף דער מזרח־כינעזישער באהן־ליניע וועלען גארנישט ליידען.

• • •

וואשינגטאן, 30 (זפ. טעל.) דער יאפאנישער אמבאסאדאר אין וואשינגטאן האט מודיע געווען דעם אמעריקאנער אויסערן־מיניסטער סטימזאן, אַז די אמעריקאנער אינטערעסען, ביים סייך יאנג־טסע־קיאנג וועלען נישט ליידען צוליב פערנעהמען שאנכיי דורך די יאפאנער.

גענף, 30 (ספ. טעל.) אין די פאליטישע קרייזען האט זיך פערשפרייט אַ קלאנג, אַז די ענטוואפנונגס־קאנפערענץ זאל אָפּגעלייגט ווערען ביז נאכ'ן כינעזיש־יאפאנישען קאנפליקט. כדי מ'זאל נישט גלייכצייטיג רעדען וועגען מלחמה און ענטוואפנונג.

יאפאנער פערנומען כארבין

אויבען: דער וואקזאל אין כארבין, אונטען — אַ גאסען־בילד אין כארבין

אפגעווארפען די אוקראאינישע אנקלאגעס אין גענף

אנגענומען דעם ראפארט פון יאפאנישען דעלעגאט

גענף, 30 (ספ. טעל.) דער פעלקער־ליגע ראט האט אנגענומען דעם גרויסען ראפארט פון יאפאנישען דעלעגאט ד"ר סאטאָ וועגען די פעטיציעס פון די אוקראאינער אין פוילען. דער ראפארט האט פארגעשטעלט די פעטיציעס אין די בעמערקונגען פון דער פוילישער רעגירונג, ס'ווערט אויך פארגעשטעלט די סאבאטאזש־אקציע פון יאהר 1930. די בעמערקונגען פון דער פוילישער רעגירונג שטרייכן אונטער דעם פראפאגאנדע כאראקטער פון די אוקראאינישע דעלעגאציעס, וועלכע קומען פון אויסלאנד, רעדען ארום די לאגע פון דער אוקראאינישער מינדערהייט אין פוילען און שטעלען פעסט, אז די פוילישע רעגירונג שטרעבט צו בעקעמפען די שווערקייטען און ברענגען צו א הארמאנישער צוזאמענארבייט פון דער פוילישער מעהרהייט מיט די מינדערהייטען.

דער רעפערענט ד"ר סאטאָ לייגט פאר אנצומעצ די טעזע פון דער פוילישער רעגירונג וועגען די פעטיציעס.

דער רעפערענט ווייזט אָן, אז די פוילישע רעגירונג האט נישט סטנדענציע אנטוואנדעקיין געוואלד־מיטלען. דער רעפערענט ווייזט אַן אז אין דער צוקונפט וועט די פוילישע רעגירונג אנווענדען אזעלכע סאנקציעס, וואס ס'וועלען אויסנעמען ווערען די פארגעקומענע געשעהענישען. דער רעפערענט ווייזט אויך אָן אויף דער ערקלערונג פון אינערן־מיניסטער אין פוילישען סיים וועגען דער לאיאלימעט צו די אוקראאינער. אין דער דיסקוסיע האט לארד סעסיל פערלאנגט, אז די פוילישע רעגירונג זאל אנערקענען ענטשעדיגונג פאר די געליטענע בעת דער פאציפיקאציע. מיניסטער זאלעסקי האט דערקלערט געענטפערט, אז ווי לארד סעסיל זאל זיך וועלען בעקענען מיט דעם וואנצען ענין וואלט ער אנדערש געטענה'ט.

לסוף זענען די אוקראאינישע אנקלאגעס אפגעוואָרפען געווארען און דער ראט האט אנגענומען דעם ראפארט פון יאפאנישען דעלעגאט.

ווידער קלאנגען וועגען ענדערונגען אין דער רעגירונג

וואַרשאַ, 30 (טעלעפאניש) ס'האבען זיך ווידער פערשפרייט קלאנגען וועגען ענדערונגען אין דער רעגירונג, דער פרעמיער פריסטאר זאל דימיסיאנירען און אויף זיין אָרט זאל קומען אָדער דער סענאט־מארשאלעק ראטשקעוויטש אָדער גענ. סאסנקאווסקי. אין די פאליטישע קרייזען ווערט דאס אויסגעטייטשט אויף דעם אופן, אז אויב ס'זאל קומען ראטשקעוויטש וועט דער קורס זיין א מילדערער אויב סאסנקאווסקי וועט דער פאליטישער קורס נישט געענדערט ווערען.

פערענדיגט די דעבאטע וועגן ביודזשעט

אין דער קאמיסיע פון סיים

וואַרשאַ, 30 (טעלעפאניש פון אונזער קאָרעספאנדענט) נאך די לאנגע דעבאטען ווענען בייעם בודזשעט־פרעלימינאר אין די ביודזשעט־קאמיסיע היינט צוגעטרעטען צו בעטראכטען דעם גאנצען ביודזשעט.

אין צוזאמענהאנג דערמיט האט גענומען אַ ווארט דער גענעראל־רעפעראנט פון ביודזשעט דעפ. מיעדזשינסקי (ב. ב.), וועלכער האט קודם־כל ערקלערט, פארוואס ער האט נישט אנטייל גענומען אין די בעראטונגען פון דער קאמיסיע. דער מאטיוו איז געווען די שטעלונג פון דער אפאזיציע, וועלכע האט גאר קריטיקירט דעם ביודזשעט און די פינאנץ־ווירטשאפט פון דער רעגירונג, האט אָבער נישט אריינגעטראָגען קיין אויסבעסערונגען, דער רעפערענט האט דאן לאנג פאלעמיזירט מיט דער אָפּאָזיציע.

דעפ. ריבארסקי (נ.ד.) ערקלערט, פארוואס די ענדעקעס האבען נישט אריינגעטראָגען קיין שום אויסבעסערונגען, ער דערמאהנט, אז ווען דער בודזשעט איז אריינגעטראָגען געווארען אין סיים, האט די סאנאציע פרעסע אָפּגעדריקט א אינטערוויו מיטן פילק. סלאוועק אין וועלכן ס'ווערט געזאגט, אז אלע פראגען וואס ווערען אריינגעטראָגען דורך דער רעגירונג אין סיים זענען שוין דעצידירט אין ב. ב. אין דער זעלבער פארם ווערען זיי אָנגענומען אין די קאמיסיעס און אין סיים. ס'האט דערווייל בער נישט געהאט קיין זין אריינצוטראָגען אויס בעסערונגען, וועלכע זענען געווען אויסזיכטסלאָז.

דער פינאנץ־מיניסטער יאן פיכסודסקי רעדט וועגען דעם אונטערשיד אין די פרייזען ביים דעטייל האנדעל, דער מיניסטער האלט, אז ס'איז נישט פעהאן קיין סבה פאר צו גרויסען פעסימיזם.

ס'האט אויך גערעדט דעפ. ראָזמארין.

בעת דער ענטפער רעדע פון דעפ. מיעדזינסקי האבען אלע אָפּאָזיציע־דעפוטאטען פערלאָזט די זיצונג.

• • •

ראָנערשטאָג הויב זיך אָן אין סיים די ביודזשעט דעבאטע.

דעבאטע וועגען בריסק אין סיים

אפגעווארפן דעם פארשלאג וועגען אנ'אויסערארדענטליכער אויס־פארשונגס־קאמיסיע. — נייער טורמע־רעגולאמין בלייבט אין קראפט

וואַרשע, 30 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט) די ערשטע פאָר שעה פון דער פרייטאָגדיגער סיים־זיצונג האָבען זיך געצויגען גאַנץ לאַנגווייליג. ערשט ארום ניין אַזייגער איז אָוועגד איז די זיצונג געוואָרען אויסגעלעבט, ווען אויף דער טאָג־אָרדנונג האָט זיך געפונען דער פאָרשלאג פון פיר אָפּאָזיציע־קלובען וועגען בעשטימען א קאָמיסיע וואָס זאָל אויסאָרשען די פראַגע וועגען פייגיגען די ארעסטירטע געווען. דעפוטאַטען אין בריסק.

דער רעפערענט, דעפ. מאָשינסקי (ב. ב.) ווייזט אָן, אז עס האַנדעלט זיך דאָ וועגען שאפען א קאָמיסיע פון 10 פערזאָן, פראָפעסאָרען פון די יודישע פאַקולטעטען פון אַלע פוילישע אוניווערזיטעטען. די דאָזיגע קאָמיסיע זאָל האָבען אויסערגעוועהנלכע פולמאַכטען צו פיהרען די אויספאָרשונג איבער דעם גאַנצען געביט פון דער פוילישער רעפובליק, די מיטגלידער פון דער קאָמיסיע זאָלען נעניסען פון אונבע יהרבארקייט ווי די מיטגלידער פון מלוכה־טריבונאַל. דער רעפערענט דריקט אויס די מיינונג, אז דער פאָרשלאג איז איינער פון די מאַנעווערען פון דער אָפּאָזיציע, וואָס האָבען דעם ציל אינטערצווייסען דעם צוטרוי צו די געריכטען און דאָס אויפ'ן באָדען פון בריסקער פראָצעס. דער רעפערענט האַלט, אז דער גאַנצער פאָרשלאג איז רעדאַגירט אין ווידערשפּריך צו דער קאָנסטיטוציע און צו די געזעצען. די יודישע קאָמיסיע לעגט דעריבער פאָר דעם פאָרשלאג אָפּצוווארפען.

עס נעהמט דאַן א וואָרט דעפ. פוזשאַק פון פ.פ.ס., וועלכער זאָגט, אז די מעהרהייט פון סיים בעמיט זיך מיט אַלע מיטלען אויסצומיידען צו געבען דער געזעלשאַפט א קלאָהרען ענטפער אויף דער פראַגע, צי זאָגען אמת די זאַכען, וואָס ווערען איבערגעגעבען וועגען דער בעהאַנדלונג פון די בריסקער ארעסטירטע. דער ענין זאָגט דער רעדנער, איינטערעסירט איצט די גאַנצע קולטורעלע וועלט (דעפ. סאַנאַציאַ רייסט איהם איהם איבער: די וועלט האָט אויך נישט מיט וואָס זיך צו פערנ'חמען! אויף וואס דעפ. פוזשאַק ענטפערט, אז דער דעפ. סאַנאַציאַ דערמאָנט איהם דעם אנעקדאָט, וועלכען מאַרשאַל פילסודסקי האָט געהאַט דערציילט אויף דער זיצונג פון מלוכה טריבונאַל וועגען ענין טשעכאָוויטש. דער מארשאל האָט דאַן גערעדט וועגען א שפּילצייג. וואָס טראָגט נישט קיין זעהר שעהנעם נאָמען, אָט אזא מין שפּילצייכעל איז דער דעפ. סאַנאַציאַ) דעפ. פוזשאַק דערמאָנט, אז ס'זענען פיל מאָל געמאַכט געוואָרען פרובען ארויסציבערענען פאַר'ן סיים די מעשה בריסק, אָבער יעדעס מאָל האָט מען געענטפערט, אז דער־צו איז פערהאַן א געריכט. אויב אָבער דאָס גע־ריכט טוט גאָרנישט וועגען דעם ענין און דער קאָמענדאַנט פון דער בריסקער טורמע פערנעהמט דעם אמט פון א וואַיעוואָדע, דאַן מוז דער סיים זיך מיט דער זאַך בעשעפטיגען.

די פראַגע רופט ארויס א היפּטיגע דעבאַטע בין דער מארשאַלעק שליסט די דיסקוסיע ביי א ליארעם אין פראָטעסטען מצד די קלובען פון דער אָפּאָזיציע. ביי דער אָפּשטימונג ווערט דער פאָרשלאג וועגן דער אויסערגעוועהנל־כער קאָמיסיע אָפּגעוואָרפען.

דער סיים האָט דאַן בעהאַנדעלט דעם פאָרשלאג פון פ.פ.ס. וועגען אָפּשאַפען דעם נייעם טורמע־רעגולאַמין, וואָס איז ארויסגעגעבען געוואָ־רען דורכ'ן יוסטיץ־מיניסטעריום, און וואָס שטעלט די פּאָליטישע ארעסטירטע אויף איין מדרגה מיט די קרימינעלע.

אין דער דעבאַטע וועגען דעם ענין נעהמט א וואָרט דער נייער קאָמוניסטישער דעפוטאַט פון לאָדז ראָזענבערג, דער מארשאַלעק נעהמט אָבער באַלד ביי איהם צו דאָס וואָרט מיט'ן מאָטיוו, אז ער רעדט נישט צו דער זאַך.

די דעבאַטע וועגען דעם רעגולאַמין האָט געדויערט ביז 11 אינאָוועגד און דער פאָרשלאג פון די פ. פ. ס. איז אָפּגעוואָרפען געוואָרען.

דער מארשאַלעק האָט דאַן מיטגעטיילט וועגען דעם גאַנג פון דער ווייטערדיגער ארבייט איבער'ן בודזשעט. אזוי ווי דער בודזשעט דארף זיין פערטיג ביז'ן 15־טען פעברואַר, וועלען די טעג פון 5 ביז'ן 12 פעברואַר זיין געווידמעט אויסשליסליך דער בודזשעט־פראַגע. די דריטע לעזונג וועט קאָנען פאָרקומען דעם 13־טען. די צווייטע לעזונג וועט דויערען 49 שעה פון וואָס די דעפוטאַטען וועלען קאָנען רעדען קנאַפּע 35 שעה. די יודישע קאָלאָ וועט האָבען אין איהר רשות 48 מינוט.

בעקאַנטער מזרחיסטישער טוער חיים ענגעל פון לאָדז

אומגעקומען ביי אנ'אויטאָ־קאַטאַסטראָפע אין ארץ־ישראל

ירושלים, 30 (י. ט. א. טעלעגראַפיש). מיט'ן בעקאַנטען מזרחי־טוער חיים ענגעל פון לאָדז איז היינט געשעהן אנ'אומגליק. נעבען דער אָרטאָ־דאָקסישער קאָלאָניע בני ברק איז מיט דעם אויטאָ וואָס ער איז געפאָהרען געשעהען א קאַטאַסטראָפע — ענגעל איז אויפ'ן אָרט דער'הרג'עט געוואָרען.

די ידיעה פון חיים ענגעלס טויט, האָט געמאַכט א גרויסען רושם אין לאָנד.

דער אויפשטאַנד איז שפּאַניען

רעגירונגס־מיליטער שטעלט אויס הארמאַטען אויפ'ן וואָקזאַל פון מאַנריגאַ

ווידער אשוידערליכע רציחה ביים דניעסטר

רומענישע גרענעץ־וואַך טיילט אָפּ דעם איינציגען יוד פון א גרופּע רומענער און דערשיסט איהם

געוואַלדיגער פּראָטעסט־אויפברויז אין רומעניען

בוקארעשט. (יט"א) די יודישע און ליבעראַלע עפענטליכע מיינונג אין רומעניען, וואָס האָט זיך נאָך נישט בערוהיגט נאָך דער בלוטיגער שחיטה, וואָס איז דורך דער רומענישער גרעניץ־וואַך אויסגעפיהרט געוואָרען מיט עטליכע וואָכען צוריק אין שטעטעל סאַראַקאַ ביים דניעסטער, איז איצט ווידער אויפגעציטערט געוואָרען דורך א שוידערליכער מעשה־נבלה, וואָס איז ווידעראַמאָל געגאַנגען געוואָרען ביים דניעסטער דורך דער זעל־בער גרעניץ וואַך.

פאַריגע נאַכט האָבען געפרוּבט אריבערגעהן דעם דניעסטער ביים בעסאַראַבישען שטעטעל טיגאַ־גאַ 4 פערזאָן — דריי רומענער און איין יוד. וועגען דעם פלאַן צו שווארצען דעם טייך האָט געוואוסט א זשאַנדארם פון דער אָרטיגער אָפּטיי־לונג פון דער גרעניץ־וואַך. אין קריטישען מאָמענט, ווען די פיער פערזאָן זענען געקומען צום בע־שטימטען אָרט, זענען זיי דורך דער גרעניץ־וואַך פערהאַלטען געוואָרען.

די דריי רומענער זענען געבליבען ארעס־טירט. דעם איינציגען יוד האָבען די וואַך־זעלנער דערשאָסען.

דער אומגעקומענער האָט געהייסען אברהם זילבערמאַן.

עס איז קיין סתק נישט, אז דער זשאַנדארם פון דער גרעניץ־וואַך, וועלכער האָט געוואוסט וועגען דעם פּלאַן, האָט פערראַטען די גרעניץ־שווארצער און דערמיט גורם געווען, אז דער איינ־ציגער יוד אין דער גרופּע זאָל דערשאָסען ווערען.

די שוידערליכע רציחה האָט געטראָפען ווי א דונער די יודישע עפענטליכקייט אין רומעניען. מען טייטש אָן, פערשטעהט זיך, הויפּטזעכליך אויף דעם אומשטאַנד, וואָס פון די 4 גרעניץ־שווארצער וועלכע זענען פערהאַלטען געוואָרען פאַר דעם זעלבען חטא, איז אויסגעטיילט געוואָרען בלויז דער איינציגער יוד, וואָס איז אויך דערשאָסען גע־וואָרען אנשטאַט צוזאַמען מיט די איבריגע פער־האַלטען צו ווערען אין ארעסט צו אנ'עוועגטועלער אויספאָרשונג און געריכטליכער בעשטראָפונג.

אין גאַנצען לאַנד גרייט זיך א שטורמישע פּראָטעסט־כוואַליע געגען דער מרישער גוויל־טאַט, וואָס איז בעגאַנגען געוואָרען אין טיגינא.

פעלקער־בונד וועגען מאַנדאַט איבער איראַק

גענף, 30 (יט"א טעלעגראַפיש) דער ראַט פון פעלקער־בונד האָט בעשלאָסען אין פּרינציפּ אויסצולעשען דעם מאַנדאַט איבער איראַק.

היינט און פאַלגענדע טעג!
רעוועלאַציע! סענסאַציע! עמאָציע!
אזעלכעס, וואָס די וועלט בעוואונדערט
און אָנערקענט מיט ענטציקונג
דאָס לעבען פון די דזשונגליס און פון
דער מדבר
אפריקאַ רעדט
אין די הויפּט־ראָלן: Pawel Hoefer i Harold Austin
דער טעקסט ווערט גערעדט אין דער
פוילישער שפּראַך.
אויסצו'ן פּראָגראַם: קלאַנג־צוגאַבען
און לאַנד־אקטואַליטעטען.
אָנהויב אין געוו. טעג 4.30 נאָכמיטאָג,
שבת און זונטאָג — 12 א זייגער בייטאָג
פּאָפּולערע פּריזען פון די פּלעצער.

יודיש טעאַטער אין „פילהארמאָניע"
דירעקציע: ד. צעלמייסטער און א. בעזמאַן.
היינט געזעגענט זיך לאָדז מיט איהר ליבלינג רעגינא צוקער
צו איהר אָבשידס־אָוועד ווירט געשפּילט די מיט ריזען־ערפאָלג בעליבטע קאָמישע אָפּערעטע
דאָס חונ'דער
מיט רעגינא צוקער אין איהר סוקצעס־ראָלע — אלס „דאָס חונ'דעל" —
נאָך דער פאָרשטעלונג א גראַנדיעזער דיווערטיסמענט
מיט די בעליבטע ארטיסטען און רעגינא צוקער אין איהר רייכען רעפּערטואַר.
איינהייטס־פּרייזען: אַלע פּלעצער אין פּאַרטער צו 1.50 זל.
עקסטרא גייעס!
בשורה טובה דעם לאָדזער טעאַטער־סולם!
שענסטער אמער. בוף־קאָמיקער, דער שליסעל פון פּרויען־הערצער,
דער וועלט־ליבלינג דזשעק רעכטצייט
וועלכער האָט בעגייסטערט די גאַנצע וואַרשאָווער פּרעסע, מיט שטורם גענומען דעם וואַרשאָווער טעאַטער־עולם מיט זיין שפּילען, זינגען, טאַנצען און פרעהליכקייט הויבט אָן פרייטאָג, דעם 12־טען פעברואַר צו שפּילען אין פילהארמאָניע אין זיין גרויסער סוקצעס־אָפּערעטע מיט 20 נומערען געזאַנג און טענץ
„יאַנקעלע כוואַט"
פּרטים קומען.

לאדז
31 יאנואר 1932

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז
31 יאנואר 1932

דער קריג קאן זיך אנהויבן מארגן

בעריהמטער ענגלישער שריפטשטעלער וועגן די אויסזיכטן פון דער קריג-סכנה און די מיטלען צו ראטעווען די מענשהייט

אין צוזאמענהאנג מיט דער קריגס-זאוויע-רוכע, וואס האלט זיך ביים אויפגעגעבן א ווי-טען מורח און מיט דער ענטוואפנונג קאנפערענץ, וועלכע דארף זיך די טעג עפענען אין גענף, ברענגען איינינע אויסלענדישע בלעטער אנקעטס מיט אנגעזעהענע פאליטיקער, שריפטשטעלער און מיליטער-לייט וועגן די מעגליכקייטן פון א קריג ביים היינטיגן טאג, זעהר אינטערעסאנט איז דערביי די מיינונג, וועלכע עס האט ארויסגעזאגט דער בעריהמטער ענגלישער שריפטשטעלער אופלס.

עס איז פארהאן, זאגט אופלס, נישט איין סכנה פון קריג, נאר עטליכע. מען קאן ערווארטען אנ'אויסבריך אין רעזולטאט פון צוזאמענשטוים פון ווילען מיט דייטשלאנד, פון יוגאסלאוויען מיט אלבאניען, פון איטאליען מיט יוגאסלאוויען א.א.וו. אין מען דארף נאר דערויף נישט בעשטימען קיין טערמינען: דריי, פיר אדער פינף חדשים. דער קריג קאן זיך אנהויבן מארגן. דער קריג וועט טרעפן די פאציפיסטען פליצים און אינגעריכט. פונקט ווי דאס האט פאסירט אין יאהר 1914. און דעריבער דארפן די פאציפיסטען זיין גרייט. עס האנדעלט זיך ווענען דעם צו ראטעווען די מענשהייט נישט נאר פון איצטיגן קריג, נאר פון מלחמות בכלל. פון אונז אליין איז אנבעלאנגט צו עפענען אין דער געשיכטע פון דער מענשהייט א נייע ערע, אין וועלכער דער קריג זאל זיין אנ'אלטע איבערלעבאניש. עס שאפט זיך א נייע וויטענשאפטליכע ציוויליזאציע. מיר האבען נייע קאמוניקאציע-מיטלען, נייע פארדוקציאנס-מיטלען, אבער די אלטע טראדיציעס שטערען דער שנעלער ענטוויקל ונג פון דער ציוויליזאציע. מיר האבען שוין בעזיגט דעם רוים מיט דער הילף פון אוויאציע, ראדיא, טעלעפאן, אבער ביז איצט לעבען מיר נאך אלץ אין קליינע קאמונעס, אין בעזונדערע נאציאנאלע מלוכות, וואס זייערע גרעניצען ווארפען אף די לענדער איז זייער ענטוויקלונג אויף הונדערטער יאהרען צוריק.

ביים היינטיגן טאג פיהרען קריג צווישען זיך אלע קליינע פאליטישע קאמונעס. אויף דער וועלט עקזיסטירט א שטענדיגער מצב פון קריג, וועלכען איך וואלט אנגערופען „ווייסער קריג" אלס אינטערשיד פון אמת'ן קריג דעם „רויטען". דער ווייסער קריג איז א פועל יוצא פון דער אידעי פון נאציאנאלער אויטאנאמיע. אין אנשטאט צו טראכטען וועגען דער גאנצער מענשהייט, מענשען זעען אויף דער גאנצער וועלט פארהאן קנאפ צוויי מיליארד, — בעגרעניצען מיר אויף אנ'אומגעלומפערטען אופן אונזערע אויסרעכנונגען און אינטערעסען מיט עטליכע מיליאנען, וועלכע מיר רופען אן „אונזערע". אז מיר פרעגען אויס אונזער גאנצע צייט און אונזער גאנצע ענערגיע צו פיהרען מלחמה מיט די, וועלכע זענען נישט אונזערע".

עס איז נקומען די צייט איבערצוקוקען אונזערע בעגריפען. דער מענשליכער גבראנק איז אפגעשטאנען פון די ע סאלגען פון דער טעכניק. עס איז נויטיג, אז דער געדאנק זאל די טעכניק דעריאנען. דאס איז אנ'אויפגאבע, וואס מען קאן נישט אפלעגען, אין די בעגריפען דארפען מיר דערציהען דעם נייעם דור.

אופלס רעקאמענדירט אלס דאס ראדיקאלסטע מיטעל אויסצומיידען קריג דעם אפזאג מצד די בירגער פון אלע לענדער פון פערזענליכען אנטייל אין קריג, אויף וואס עס גיט זיי דאס רעכט דער קעלאג-פאקט. א חיץ דעם, לויט דער מיינונג פון אופלסן, דארף מען נישט אין די שולען און נישט אין דער פרעסע פיהרען קיין מיליטאריסטישע פראפאגאנדע, וועלכע דארף בעטראמט ווערען נישט אנדערש ווי אלס א רוף צו מאסענהאפטיגען מארד. מען דארף אויך פערפאלגען אלע פירמעס. וועלכע ארבייטען אויס און פערקויפען קריגס-מכשירים. אבער דאס וויכטיגסטע מיטעל צו קעמפען געגען קריג דארף זיין די שאפונג פון אנ'אינטערנאציאנאלען ראט אויף צו קאנטראלירען די בעוואפנונגען.

דער וואוקס פון דער צאהל פערברעכענס איז פוילען

וויפיל מענשען זיצען אין די טורמעס פאר קאמוניזם?

דער „ראבאטניק רעדט ארום די סטאטיסטי-שע ציפערען, וועלכע עס האט געבראכט אין זיין סיים רעדע דער אינערן-מיניסטער פיצראצקי. די צייטונג כאראקטעריזירט די ציפערען אלס „צער-שמעטערנדע פאר דער פאליטיק פאר דער סאנאציע-רעגירונג".

די סטאטיסטיק פון קרימינעלע פערברעכענס, שרייבט דער „ראבאטניק", ווייזט ארויס א מורא'-דיגען וואוקס פון פערברעכערישקייט פאר דער צייט פון דער סאנאציע-רעגירונג,

זאלען רעדען די ציפערען פאר די יאהרען 1925 און 1930:

גנבות 207,000 — 306,000.
שווינדלעריען 15,000 — 29,000
פערשווערונגען 3,000 — 4,300.
צוגייגנען פון פרעמדען פערמעגען 6,000 — 13.000.
אונטערצינדונגען 2000 — — 3.900.
באגזיטיזם 390 — 160.

אין יאהר 1931 איז ווייטער געשטיגען די צאהל פון די „קליינע" פערברעכענס. אזוי רופט אן דער מיניסטער אלע אויסגערעכענטע פערברע-כענס מיט'ן אויסנאהם פון באנדיטיזם וועלכע איז געפאלען א דאנק, ווי עס בעהויפט דער מיניסטער, דער פערהיטונגס-אקציע פון זער מאכט און פון די זיכערהייטס-ארגאנען.

דער דאזיגער איינטיילונג איז א ווילקירליכע. אבער ווען מען זאל אפילו אזוי אנגעהמען, איז א קנאפע שרייבט, וואס עס איז נישט צו געקומען עטליכע צעהנדליג אדער צו עטליכע הונדערט באנדיטען-אופאלע, ווען עס איז געקומען און עס קומט צו גנבות, ענטאייגענען און אונטערצינדונגען אין א צאהל, וואס ווערט אלץ דראהענדער. די ציפער פון שווינדלעריי איז אין יאהר 1930 נעווען פמעט צוויי מאל אזוי גרויס ווי אין יאהר 1925, די צאל צוגייגענען איבערשטייגט צוויי מאל דיזלבע צאהל פון יאהר 1925. א פרעכטיגע רעקאמענדא-ציע פאר דער מארשאלישער סאנאציע!

דער „ראבאטניק" געהט דאן איבער צו דעם וואוקס פון די פאליטישע פערברעכענס, דהיינו, צום וואוקס פון קאמוניזם אין פוילען. אין שטעלט פעסט, אז אין יאהר 1927 האט מען ארעסטירט פאר קאמוניזם 5143 פערזאן, די דאזיגע ציפער האלט אין איין וואקסען און דערגרייכט אין אקטא-בער 1931 די צאהל 8502, דאס הייסט זי פער-דאפעלט זיך כמעט.

אין אויספארשונגס-ארעסט האט מען פער-האלטען אלס פערדעכטיגע אין קאמוניזם: אין יאר 1927-2355 אין ביז צום ערשטן אקטאבער 1931 — 4185 פערזאן, אדער ווידער אמאל א פער-טאפלונג. אין יאהר 1931 זענען די באהן-סאבא-טאשען געשטיגען צווייטאל אין פערגלייך מיט דעם יאהר 1930.

„פון די געבראכטע ציפערען איז צו זעהן, פיהרט אויס דער „ראבאטניק", אז די „שטארקע" רעגירונג האט נישט קיין גענוג קראפט זיך אנ'עצה צו געבען מיט'ן קאמוניזם. רעגירונגען האבען מיר אלץ „שטארקערע" אבער דער קאמוניזם ווערט אויך אלע מאל שטארקער. מען קאן אפילו ריזי-קירען צו ב. הויפטען, אז וואס שטארקער עס זענען די סאנאציע-רעגירונגען, אלץ שטארקער איז דער קאמוניזם און מען האלט דאך אין איין לייענען ווענען ליקווידאציעס פון קאמוניסטישע נעסטען, וועגען צושמעטערען קאמוניסטישע ארגאניזאציעס. ווענען כאפען קאמוניסטישע אנפיהרערס."

די איראניע פון פ.פ.ס 'ישע בלאט בונגידער מיהפולען קאמף פון דער סאנאציע מיט'ן קאמו-ניזם איז אביסעל קאמיש. קאנטאטירענדיג דעם וואוקס פון קאמוניזם אין פוילען, קאנטאטירט דאך דער פ.פ.ס.'ישער ארגאן גלייכצייטיג דעם פערלוסט פון די אייגענע השפעות. אדער אפשר ווילט דער „ראבאטניק זאגען, אז די פ. פ. ס. מיט איהרע איצטיגע פערבינדעסע וואלטען דעם קאמף געפיהרט בעסער אין ערסאלגרייכער פאר דער סאנאציע? אפילו אויפ'ן פאליציאישען געביט איז עס אויך צווייפעלהאפט.

פארוואס איז מערעזשין דערווייטערט געווארן פון „קאמזעט"?

ווער איז מערעזשינס נאכפאלגער? די דעארגאניזאציע פון „קאמזעט"

מאסקווע (יט"א) אין די מאסנעבענערע קרייזען גיט מען איבער, אז די סיבה פון מערע זשינ'ס דערווייטערונג פון „קאמזעט", וועגען וועל-כער י.מ.א. האט שוין מיסגעטייל", איז די לעצ-טענס מעסגעשטעלטע אונפעהיגקייט פון קאמזעט-אפאראט אונטער מער. זשינ'ס אנפיהרונג, אנצופיה-רען מיט דער איבערוואנדערונגס-ארבייט און מיט אנדערע פארמען פון יודישער עקאנאמישער איינ-ארדנונג, וועלכע ווערט איצט געפיהרט אין גרויסען מאסשטאב און פאדערט גרעסערע טעמפען און גרעסערע ארגאניזאטאריעע פעהיגקייטען.

אין משך פון די לעצטע חדשים איז די יודיש-קאמוניסטישע פרעסע נישט איינמאל ארויס-געטרעטען מיט פארוואורפע און בעשולדיגונגען געגען דער אנפיהרונג פון „קאמזעט". לעצטענס איז הער „עמעס" ארויס מיט א שארפען לייט-ארטיקעל, אין וועלכען די לייטונג פון „קאמזעט" איז בעשולדיגט געווארען, אז זי שטעלט אין גו-מאהר די גאנצע איבערוואנדערונגס-קאמפאניע פון קימענדען פריהלינג און אפילו דעם בעשלוס פון דער רעגירונג וועגען דער גרינדונג פון א יודישען נאציאנאל-אויטאנאמען געגענד אין בירא-בידזשאן.

די אנפיהרער פון „קאמזעט" זענען בעשול-דיגט געווארען אין „ביוראקראטיזם, אפארטניזם, פלאנלאזיגקייט אפגעשטאנענקייט און צוקרא-כענקייט" און אין אדערע חטאים. ביי לויט דעם שארפען טאן, סיי לויט דעם אינהאלט פון ארטי-קעל, וועלכער איז הויפטזעכליך געווען געצילט גע-גען מערעזשינ'ען, האט מען שוין דאן געקענט פאראויסזעהען ענדערונגען אין דעם אפאראט פון צענטראלען „קאמזעט". מערעזשין האט לעצטענס אויך בעגעגענט א שטארקע אפאזיציע אין אפאראט פון „קאמזעט" גופא, אין די פערזאנען פון דימאנט-שטיין וויינשטיין (ירחמיאל) און אנדערע. דאס אלץ האט געפיהרט דערצו, אז ער זאל זיך, אפשר געגען זיין ווילען, אנגעבען אין דימיסיע.

אויף מערעזשינ'ס ארט ווערט בעשטימט באריס טראצקי, אנ'אגראנאם, א מיטגליד פון דער קאמוניסטישער פארטיי, וועלכער האט פריהער גע-ארבייט אין מילך-און פוטער-צענטער אין מאסקווע, און לעצטענס — אין צוקער-צענטער אויף אוקראינע.

דער קאמזעט-אפאראט ווערט רעארגאניזירט. די פערוואלטונג פון „קאמזעט" ווערט פערברייטערט. עס ווערט ארגאניזירט א פערברייטערטער פלענום פון „קאמזעט". אין וועלכען עס וועלען זיך בעטייליגען פארשטעהער פון יענע פאלקס-קאמיסאריאטען, מיט וועלכע דער „קאמזעט" איז פערבונדען אין זיין ארבייט, ווי דער פאלקס-קאמיסאריאט פאר לאנד-ווירטשאפט, פאר פינאנץ, פארשטעהער פון „קאל כאזצענטר" און אנדערע. דער פלענום וועט זיך פערזאמלען עטליכע מאל אין יאהר און וועט געבען די אלגעמיינע דירעקטיוען פון דער ארבייט. א קאלעגיום פון 7 פערזאן מיט פיאסר סמידאוויטש בראש וועט אנפיהרען מיט דער פראקטישער אפע-ראטיווער ארבייט פון „קאמזעט".

פאר די 7 יאהר ווען מערעזשין האט אנ-געפיהרט מיט דער ארבייט פון „קאמזעט" האט ער געווירמעט פיל כחות און ענערגיע דער יודי-שער עקאנאמישער איינארדנונג סיי אויפ'ן געביט פון קאלאניזאציע, סיי אויפ'ן געביט פון אינדו-סטריאליזאציע, נישט קוקענדיג אויף דעם שוואכען געווונד האט ער אפט ארומגעפאהרען איבער די יודישע קאלאניעס און האט צוויי מאל אונטער-גענומען א חדשים-לאנגע רייזע קיין בירא-בידזשאן, וואו ער האט זיך אונטער שווערע בעדינגונגען, פערזענליך פערנומען מיט דער אויספארשונג פון די קאלאניזאציע-מעגליכקייטען אין שפעטער מיט דער לאגע פון די איבערוואנדערער אויפ'ן פאליציאישען געביט עס אויך צווייפעלהאפט.

„קאמזעט"

דער פאלק קאמיסאריאט פאר לאנד-ווירטשאפט, פאר פינאנץ, פארשטעהער פון „קאל כאזצענטר" און אנדערע.

דער פאלק קאמיסאריאט פאר לאנד-ווירטשאפט, פאר פינאנץ, פארשטעהער פון „קאל כאזצענטר" און אנדערע. דער פלענום וועט זיך פערזאמלען עטליכע מאל אין יאהר און וועט געבען די אלגעמיינע דירעקטיוען פון דער ארבייט. א קאלעגיום פון 7 פערזאן מיט פיאסר סמידאוויטש בראש וועט אנפיהרען מיט דער פראקטישער אפע-ראטיווער ארבייט פון „קאמזעט".

פאר די 7 יאהר ווען מערעזשין האט אנ-געפיהרט מיט דער ארבייט פון „קאמזעט" האט ער געווירמעט פיל כחות און ענערגיע דער יודי-שער עקאנאמישער איינארדנונג סיי אויפ'ן געביט פון קאלאניזאציע, סיי אויפ'ן געביט פון אינדו-סטריאליזאציע, נישט קוקענדיג אויף דעם שוואכען געווונד האט ער אפט ארומגעפאהרען איבער די יודישע קאלאניעס און האט צוויי מאל אונטער-גענומען א חדשים-לאנגע רייזע קיין בירא-בידזשאן, וואו ער האט זיך אונטער שווערע בעדינגונגען, פערזענליך פערנומען מיט דער אויספארשונג פון די קאלאניזאציע-מעגליכקייטען אין שפעטער מיט דער לאגע פון די איבערוואנדערער אויפ'ן פאליציאישען געביט עס אויך צווייפעלהאפט.

יודישע פרויען = ארגאניזאציעס פאר ענטוואפנונג

זשאנעווע (יט"א) די „ליגע פון יודישע פרויען", וועלכע געהערט צום „פרויען-ענטוואפ-נונגס-קאמיטעט" האט ארגאניזירט אונטער'ן פארזיץ פון דער פרעזידענטין פון דער ליגע פרוי לעבאק א קונדגעבונג לטובת דער ענטוואפנונג. אלס רעד-נער זענען אויפגעטרעטען דער פראפ. מ.ל. פרוי ד'ארסיס און זי גענעראל-סעקרעטארין פון דער ליגע פרוי ר. אבערסאן, וועלכע האט בעזונדערס בעלויכטען די פראגע פון יודישען שטאנדפונקט.

א כוואליע

קאן קומען פון דייטשלאנד

מיר דארפען זיין גרייט. די געשעהענישען אין דייטשלאנד קאנען יעדען טאג אנגעהמען די ווענ-דונג, אויף וועלכע מען ריכט זיך. און ווען אפילו די היטלער-סכנה ווערט נאך געהאלטען פון דערווייטענס — דויערט שוין דער טעראר פון די נאציס אזוי לאנג איבער די שוצלאדע יודישע קעפ, אז די יודען, וואס האבען נאר א מעגליכקייט, זו-כען בעצייטענס צו אנטלויפען. מען טיילט מיט וועגען א צוריקוואנדערונג פון די מזרח - יודען. ווער עס קאן נאר געפינען אין זיין שטאט אנ-אנהאלטס-פונקט, פאהרט צוריק, פערענדיגענדיג מיט די אלע חלומות, וואס מען האט געקאנט האב-בען אין נאך - מלחמה'דיגען דייטשלאנד, און רע-טענדיג, וואס עס לאזט זיך, קוים זיך בעווי-זען איינצואורדענען און שוין מוז מען עס צושטע-רען, צוברעכען. און וואו זיך ווידער אויפצובויען איז נישטא. נישטא וואו זיך צו בעהאלטען פון דער קאטאסטראפע.

אמאל, ווען עס איז געקומען אזא קאטאסטרא-פע אויף א גאנצען יודישען קיבוץ אין א גרויס לאנד — האט מיט איהר אויפגעציטערט די גאנ-צע יודישע וועלט, און די גרעסטע יודישע קעפ, די פעראנטוואורטליכע פיהרער און טוער האבען זיך אוועקגעזעצט אויף א ישוב הדעת און נישט אויפגעשטאנען פון טיש, ביז מען האט געפונען עפעס א רעטונג. אזוי האט מען נאך דער גרויסער פאנראמען - כוואלע אין צארישען רוסלאנד, אין יאהר 1881 אריבערגעוואורפען אין אייניגע יאהר, אייניגע צעהנדליג טויזענד יודען קיין אמעריקא. דעמאלט איז אויך ענטשטאנען די אידעי פון אויסוואנדערען קיין ארץ - ישראל און שאפען דא א יודישע היים. און מיר פייערען איצט דעם 50-יאהריגען יובילי פון דער בעוועגונג.

דאס איז געווען דעמאלט נאך דער קאטאסטרא-פע, וואס האט ארומגענומען דאס רוסישע יודענ-טום, און נישט קיין אנדערע, ווי טאקע די יודען אין דייטשלאנד האבען אין זעהר א ברייטער מאס געאיילט מיט הילף פאר די אומגליקליכע רוסישע יודען. מען וועט זיך דערמאהנען דעם הילפס-קאמ-מיטעט, וואס איז אין יענע צייטען געשאפען גע-וואָרען אויף דעם דורכמאהר-פונקט אין קעניגס-בערג, דעם גרויסען לאגער, וואו מען האט דארט אויפגענומען די אנטלאפענע רוסישע יודען און זיי געגעבען די מעגליכקייט צו עמיגרירען פון דארט ווייטער קיין אמעריקא. יאהרען לאנג האט דער הילפס-קאמיטעט אין קעניגסבערג נאך אויפ-געהאלטען דעמאלט די יתומים פון רוסישע יודען, וואס זענען אומגעקומען אין דער פאגראמען-כוואַ-לע, ווי אויך פערלאנדזשעטע אימי-גראנטען-קינדער.

נאך 50 יאהר האט זיך איבערגעמישט נאך א בלאט. איצט ווערען די דייטשע יודען, אין זיי-ער גרויסער מעהרהייט, געשטופט צו פערלאזען דייער פאטערלאנד. זייערע אלטע איינגעפונדענווע-טע היימען. ווער וועט זיי איצט קומען צו הילף? אז די קאטאסטראפע, וואס האט געטראָ-פען די דייטשע יודען, איז נישט קיין אפגעזונדער-טע, אז ארום און ארום שטעהען די יודען אין די אנדערע שכנות'דיגע מזרח - לענדער אין אנ'עהנ-ליכער קאטאסטראפאלער לאגע, און אויסוואנדערן אין ווייטע לענדער איז אונמעגליך. אומעטום זע-נען די טויערען געשלאסען, אדער עס הערשט אזא קריזיס, אז מ'טאר זיך נישט אוועקלאזען וואנדערן.

נישטא איצט דער ברייטער אויסוועג. פער-בלייבען די קליינע, די בעשיידענע מעגליכקייטען. נישטא איז די גרויסע בעלי-טובה. וואס אמאל לאָ-זען זיך שוואכער הערען אונזערע פילאנטראפען און טוער. אין אזא שווערער, אין אזא קאטאס-טראפאלער צייט, זענען נישט אויפגעשטאנען קיין גרויסע, מעכטיגע רעטער צווישען יודען, ווי דאס פלעגט געשעהען אמאל אין קריטישע מאמענטען. פאלט די גאנצע לאסט אויף דער גרויער יודישער מאסע, וועלכע וועט דארפען ארויסהעלפען מיט איהרע קאלעקטיווע מיטלען.

מוזען מיר זיין גרייט. עס קאן זיך א ריס-טון א שטראם פערצווייפעלטע, רואינירטע, פעריאגטע יודען פון היטלערישען דייטשלאנד. די גרויע יו-דישע מאסע, מיט איהרע בעשיידענע מיטלען און מעגליכקייטען, די רחמנים בני רחמנים וועלען די אומגליקליכע ביידער דארפען אויסשטרעקען די האנד פון הילף.

א. א.

יודישע פרויען = ארגאניזאציעס פאר ענטוואפנונג

זשאנעווע (יט"א) די „ליגע פון יודישע פרויען", וועלכע געהערט צום „פרויען-ענטוואפ-נונגס-קאמיטעט" האט ארגאניזירט אונטער'ן פארזיץ פון דער פרעזידענטין פון דער ליגע פרוי לעבאק א קונדגעבונג לטובת דער ענטוואפנונג. אלס רעד-נער זענען אויפגעטרעטען דער פראפ. מ.ל. פרוי ד'ארסיס און זי גענעראל-סעקרעטארין פון דער ליגע פרוי ר. אבערסאן, וועלכע האט בעזונדערס בעלויכטען די פראגע פון יודישען שטאנדפונקט.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

זונטאג
כג
31
שבט תרצ"ג

יאנואר
זון-אויפגאנג 7.13
זון-אונטערגאנג 4.23

פון דאנדיל'ס-געריכט

סכסוך פון לאדזער מאגיסטראט מיט דער ווארשאווער אספאלט-געזעלשאפט פאר'ן אפעלאציע-געריכט. — קרעדיטארעז מאכען א חלוקה מיט דער „באלוטער צעגעלניע"

אויף דער היינטיגער זיצונג פון האנדעלס-געריכט איז פערעפענטליכט געווארען אנ'אופאד-לאשטש דער פירמע „א. קילבערט" (פיעטריקאווע 17). א טייל פון די קרעדיטארען האבען פערלאנגט ק.'ן איינצוזעצען אין תפיסה.

דאס געריכט האט זיך אבער בעגרעניצט דער-מיט, וואס ק. איז געשטעלט געווארען אונטער פא-ליציאישער אויפזיכט.

* * *

אויף דער זעלבער זיצונג איז בעטראכט גע-ווארען דער אופאדלאשטש פון דער פירמע „באלו-טער צעגעלניע, געז. מיט בענר. אחריות" (גלא-וואצקא 18-20).

דער אופאדלאשטש איז פערעפענטליכט גע-ווארען אין אפריל פ. י.

אויף דער לעצטער פערזאמלונג פון די קרע-דיטארען, דעם 9. יאנואר ה. י., האט די געפאלגע פירמע נישט געמאכט קיין שום פראפאזיציעס. די קרעדיטארען האבען דערום בעשלאסען צו צוטרע-טען צו א ליקווידאציע, און די אקטיווען פערטיי-לען צווישען די בעלי-חובות.

דאס געריכט האט דעם בעשלוס פון די קרע-דיטארען בעשטעטיגט.

* * *

אין שייכות מיט דעם אופאדלאשטש פון חיים ווייגטריב, האט דאס געריכט אפגעווארפען דעם פאר'שלאג, וואס דער געפאלגער סוחר האט גע-מאכט אויף דער קרעדיטארען-פערזאמלונג פון 20. זמאי פ. י.

אויף דער אויבענדערמאהנטער פערזאמלונג, האט די פירמע פארגעלעגט צו רעגולירען די חו-בות אויף 10 פראצ. אין 2 גלייכע האלב-יעהריגע ראטעס צו 5 פראצ. יעדע.

אויף דער עהרענעכטיגער זיצונג האט דאס געריכט צום צווייטען מאל בעטראכט דעם ענין. דאס געריכט האט איינגעזעהען א ביישווילי'גען באנק ראט, און בעשלאסען די רעגולאציע נישט צו בע-שטעטיגען. די אקטען זענען איבערגעשיקט געוואר-דען צו דער פראקוראטור, כדי ווייטערזיבען צוציהען צו געריכטליכער פערענטוואר'טליכקייט פאר א ביי-ווילי'גען באנקראט.

* * *

דעם 8-טען סעפטעמבער פ. י. איז אין האנ-דעלס-געריכט פארגעקומען א פראצעס פון לאדזער מאגיסטראט געגען דער „פוילישער אספאלט-געזעל-שאפט" אין ווארשא.

דער לאדזער מאגיסטראט, פערענדיגענדיג די אספאלט - ארבייטען האט נאך דער אפרעכנונג מיט דער דערמאהנטער געזעלשאפט דעם 18. יוני 1929 אפגעמאכט, דעם חוב פון 154.473,85 זל. צו דעקען אין וועקסלען מיט אייגענער אויסשטע-לונג אויף א טערמין פון 4 חדשים, אז די לעצטע זאלדען זאל געצאהלט ווערען דעם 15. נאוועמבער 1931 דורך דריי פראלאנגירטע וועקסלען.

אנפאנג האט זיך די געזעלשאפט געהאלטען אין דעם אפמאך. און די וועקסלען פאר'ן צאה-לונגס-טערמין צוריקגעשיקט דעם מאגיסטראט, אויף וועלכער דער מאגיסטראט האט דער פירמע געגע-בען געגען-וועקסלען.

אז ס'איז אונטערגעקומען דער צאהלונגס-טערמין פון די לעצטע וועקסלען, האט דער מאגי-סטראט געשיקט בריף צו דער אספאלט-פירמע, זי זאל צוריקשיקען די וועקסלען אויף דער סומע פון 154.473.85 זל., וועלכע ווערען פעליג דעם 30. יולי 1931, האט זיך די פירמע נישט וויסענדיג געמאכט און די וועקסלען נישט אפגעשיקט. די אספאלט-פירמע האט די וועקסלען א'בערגעגעבען דער אספאלט-פירמע „קאנטינענטאל", און די לעצ-טע האט די וועקסלען געלאזט אין קורס, ביז זיי זענען אריינגעפאלען אין א דאנציגער באנק.

דער מאגיסטראט נישט - וועלענדיג לאזען אייגענע וועקסלען צו פראטעסט, איז געווען גע-צווינגען דעם וועקסעל אויסצוקויפען. אויף די לעצטע צוויי אויסטויש-וועקסלען אויף 50 טויזענד און אויף 54.473.85 זל., וועלכע זענען פעליג גע-ווען אין אקטאבער און אין נאוועמבער פ. י. זענען אויף פון דער פירמע געלאזט געווארען אין קורס, און האבען זיך געטוגען אין א דריטער האנד.

צוליב דעם, וואס דער מאגיסטראט איז גע-ווען געצוואונגען אויסצוקויפען א וועקסעל אויף 154.473.85 זל. אין דער צייט., ווען די פירמע האט שוין געהאט אויסטויש - וועקסלען אויף דער סומע, און ביז היינט די אויסטויש-וועקסלען נישט אפגעשיקט, האט דעם מאגיסטראט געשטעלט אין א שווערע לאגע און בעשווערט דערמיט דעם בודזשעט.

דער מאגיסטראט האט דערום געפאדערט פון דער דערמאהנטער געזעלשאפט צוריקצואהלען דער שטאט-קאסע 154.473.85 זל. מיט פראצענטער און געריכטס-קאסטען.

דאס געריכט האט דאן בעשלאסען צו ליגען אנ'ארעסט אויף די לאגערען, וואס געפינען זיך אין ווארשא.

* * *

די דערמאהנטע אינצידענטאלע אנקלאגע איז פון לאדזער האנדעלס-געריכט אפגעשיקט געווארען צום אפעלאציע-געריכט אין ווארשא.

נעכטען האט דאס אפעלאציע-געריכט אין ווארשא די אקטן צוריק אפגעשיקט צום לאדזער קרייז-געריכט, דערביי האט דאס אפעלאציע-געריכט בע-שלאסען, די דעציזיע פון לאדזער האנדעלס-געריכט צו לאזען פריי.

* * *

אין יוני פ. י. איז אין האנדעלס-געריכט בע-טראכט געווארען דער פראצעס געגען אנטאן יאווא-סקי, וועלכער איז פון אברהם קאלסקי אנגעקלאגט געווארען אויף א סומע פון 18.486 זל. יאווארסקי ווערט אנגעקלאגט דערפאר, וואס ער האט אויף קאלסקיס רעכענונג איבערגענומען צו בויען אמו-ניציע-לאגערן אין רעגנע. קאלסקי איז געווען יאו-ווארסקיס א קאנקורענט, דער לעצטער האט אויס-געגיצט ק.'ס צייכנונגען. אין יוני 1929 האט דאס געריכט ארויסגעטראגען א פסק-דין, לויט וועלכען יאווארסקי דארף בעצאהלען קאלסקין 18.466 זל. און 1800 זל. געריכטס-קאסטען.

געגען דעם פסק-דין האט יאווארסקי אפצולידט צום אפעלאציע-געריכט אין ווארשא.

בינו לבינו האבען זיך ביידע פערגליכען.

אויף דער לעצטער זיצונג פון אפעלאציע-געריכט, איז דער פסק-דין פון לאדזער האנדעלס-געריכט אפגעווארפען געווארען. נעהמענדיג צו קענ-טעניש דעם פסק-דין פון בודזרים-געריכט.

רעפערענט פאר יודישע ענינים ביי דער לאדזער וואיעוואודזטווע — יונה שפער פערלאזט זיין אמט

נעטט איבער די לייטונג פון דער אלגעמיינער אפטיילונג ביי דער לאדזער קהלה

דער רעפערענט פאר יודישע ענינים ביי דער לאדזער וואיעוואודזטווע, יונה שפער, האט זייט נעכטען פערלאזט זיין אמט.

שפער האט דעם דאזיגען אמט ביי דער לאדזער וואיעוואודזטווע פערנומען עטליכע יאהר. אין משך פון דער צייט, האט יונה שפער בעוויזען, אז ער איזנישט דער טיפ „טשינאוניק", וואס בעמיהט זיך בלויז נושא ח צו זיין ביי „נאטשאלסאוא". אלט רעפערענט פאר יודישע ענינים אין דער וואיע-וואודזטווע, איז ער די גאנצע צייט געשטאנען אין קאנטאקט מיט דער יודישער געזעלשאפטליכקייט. דערמיט, וואס יונה שפער פערלאזט דעם דאזיגען וויכטיגען אמט, האט די לאדזער יודישע געזעל-שאפטליכקייט א סך פערלוירען.

ווי מיר דערוויסען זיך, האט יונה שפער איבערגענומען די לייטונג פון דער אלגעמיינער אפטיילונג אין דער לאדזער יודישער קהלה.

אפטייכען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) היינט ביינאכט דיזשורירען שאלגענדע אפטייקען: מ. קאספערקעוויטש (זגערזשער 54), י. סיטקיעוויטש (קאפערניקא 26), י. זונדעלעוויטש (פיעטרקאווער 25), סאקאלעוויטש אז שאט (פשע-יאזד 19), מ. ליפיץ (פיעטרקאווער 193) ריכטער און לאבאדא (11 ליסטאפאד 86).

אנשטאט 6 יאהר — 2 יאהר

האט בעקומען דער פער'משפט'ער יעקב שלאם

(2) בשעתו האט זיך אין לאדז שטארק גע-טומעלט מיט דעם איבערפאל, וואס דער יודישער יונגערמאן יעקב שליאם האט געמאכט אויף דע' קאסירערין פון דער פירמע „מאזא" און לעמפערט הערטא ווייבערג.

דאס לאדזער קרייז-געריכט האט איהם גע-האט פער'משפט אויף 6 יאהר טורמע מיט'ן פער-לירען אלע רעכט.

אדוו. לילקער, שליאמס פערטיידיגער, האט אבער אפעלירט, און דאס אפעלאציע-געריכט אין ווארשא האט מבטל געווען דעם פסק-דין פון דעם לאדזער קרייז-געריכט, און פערקלענערט די שטראף, אזוי, אז שליאם איז איצט פער'משפט אויף 2 יאהר אויסבעסערונגס-הויז מיט'ן פערלירען די ארעסט צייט.

דאס אפעלאציע-געריכט האט אין אמת די מאטיווען, וואס שליאם איז לעת עתה נישט געווען בעשטראפט, וואס ער האט א שוואכע ווילענס-קראפט, דאס, וואס ער האט זיך מודה געווען אין פערברעכען, זיין יונגקייט, און די האנ-דענונג אויף פערבעסערען זיך.

לאדזער יודישער קאמעראל-טעאטער
אלעע 1-טער מאי 2. דיר.: דוד צעלמייסטער און א. בעזמאן.
גאסטשפילן פון לאדזער קאמעראל און קליינקונסט-טעאטער „ארט"
קינסטל. אנפ.: מ. בראדערזאן.
היינט, זונטאג — 2 פארשטעלונגען: אנהויב 7.45 און 9.45 אוועגד
לעצטע וואך! דזס יוויסע 24-טע רעקארד-פראגראם א. נ. לעצטע וואך!
מ'לאכט פון דער וועלט
אין 2 טיילן 14 בילדער
טעקסטען: מ. בראדערזאן, י. אפעזשאנעק, ש. א. לישעל. מוזיק: דוד בייגעלמאן.
מאק-דאוועל און פאלקס-מאטיווען. דעקאראציעס און קאסטיומען: דינה מאטיס.
רעזשי ש. דזשיגאן און י. שומאכער. בינע-אינסטעקציע: מ. קאן.
עס בעטייליגען זיך (לויט א"ב): ש. גאלדשטיין, מרים דאלסקי, ש. דזשיגאן, שיינע מרים, צילי סטאל, מ. פעטערמאן, מ. פוילאווער, מ. קאן, י. שומאכער, י. שיפער און א קינסטל. טאנץ-קווארטעט
די קאסע איז אפען פון 6 א זייגער אין אוועגד.
קירצליך: פרעמיערע קירצליך:
פון 25-טען יובילעאום-פראגראם פון „ארט"

ענדערונגען אין די פארשריפטען

מכוח פערזיכערז די אינטעלעקטועלע ארבייטער

(2) לויט ווי מיר דערוויסען זיך פון מאס-גיבענדע קוועלען, האט דאס ארבייטס-מיניסטעריום ארויסגעגעבען א נייע פעראָרדנונג, וואס ענדערט געוויסע פערסליכטענדע פארשריפטען ביים פערזי-כערען גייסטיגע ארבייטער.

די דאזיגע פעראָרדנונג וועט אריין קראפט, ווען עס וועלען צום סטאטוט פון בעזונ-דערע פערזיכערונגס-אנשטאלטען איינגעפיהרט וועד-רען נייע פארמולארען.

אנ'עפידעמיע אויף טשעקען

וואס האבען נישט קיין דעקונג אין די בענק

(2) די לאדזער געריכטען זענען איצט פער-ווארפען מיט א גרויסען סכום שטראף - פראצעסען וועגען אויסשטעלען טשעקען אהן דעקונג.

דאס לאדזער קרייז-געריכט האט די וואך בעטראכט אנ'ערך 20 וועלכע פראצעסען, אין דאס נעמליכע טיט זיך אויך אין שטאטישען געריכט, וואו וועלכע אנקלאגעס פליסען איין מאסענווייז.

דאס געריכט גיט ארויס אין דעם רוב פא-לען אורטיילען צו בעצאהלען שטראף פון 500 ביז 1000 זל. מיט'ן פערבייטען אויף זיצן אין טורמע פון 1 וואך ביז 6 וואכען.

איבערגעפאהרען א יודען

(2) נעכטען איז לע'ם סרעבזשינסקא 49 איבערגעפאהרען געווארען דורך אנ'אויטא דער 54-יאהריגער משה קויפמאן (יעראזאלימסקא 7), א גלעזער.

איינגאנצען א צושעדיגטען מיט א צובראכע-נער רעכטער האנד האט איהם פאגאטאוויע אפגע-פיהרט אין שפיטאל.

דער שאפער איז ענטלאפען.

פלוצים געשטארבען א יוד

(2) נעכטען איז אין זיין וואוינונג אויף פא-לודניאווא 10 געשטארבען א געוויסער לייב איזש-ביצקי.

פאגאטאוויע האט נישט בעוויזען פעסט-צושטעלען די סיבה פון'ם פלוצלונגען טויט.

שטראפען פאר מיסברויכען מיט עלעקטרישען שטראם

פאר מיסברויכען מיט עלעקטרישען שטראם האט דאס געריכט פערמשפט די ברידער זדושיס-לאר און מיעטשיסלא'ו זאווישניעווסקי (שיענקיע-ווטשא 79) דעם ערשטען צו 3 אז'ן דעם לעצטען צו 1 טאג ארעסט. פאר די זעלבע חטאים זענען אויך פערמשפט געווארען טוביה איטאליענער קאמיענגא 2) צו 100 זל. און פערעל גערשט (זשיאווסקא 97) צו 300 זל. שטראף, ארער 6 וואכען ארעסט.

Dr. med. J. POLAK
האט זיך איבערגעצויגען
אויף אל. קאשטשרשקי 53 טעלעפאן 246-10

לאמפען
אין א גרויסען אויסוואהל
מאדערנסטע סטיל - ארטען
צו רעדוצירטע פרייזען
עמפעהלט די בעקאנטע
לאמפען-פאבריק
SZ. P. SZMALEWICZ
Południowa 8, telefon 164-39
פיהרט אויס בעשטעלונגען לויט יונגעגעבענע צייכנונגען.

צו דער 10-טער ציוניסטישער לאנדעס-קאנפערענץ

היינט פריה זענען ארויסגעפאהרען קיין וואַרשאָ די לאָדזער דעלעגאַטען צום 10-טען ציוניסטישען לאַנדעס-צוזאַמענקאָהר, וועלכער עפענט זיך דאָרט היינט 12 אַ זייגער מיטאָג, בסך הכל בעטייליגען זיך פון לאָדז אין דער קאָנפערענץ 12 דעלעגאַטען און פערטרעטער פון דער ציוניסטישער פראַקציע אין קהלה-ראַט ה׳ מ. ח. רומקאָווסקי.

אין צוזאַמענהאַנג מיט דער צרעסנונג פון דער ציוניסטישער לאַנדעס-קאָנפערענץ איז נעכטען אין דערפריה אין דער שוהל „אהל יעקב" פאָרגעקומען אַ ספּעציעלע פייערונג, די דעלעגאַטען צו דער קאָנפערענץ זענען געמאַכט געוואָרען „מי שברך" און ה׳ שמואל לעוו האָט פאָרגעלעזען אַ ספּעציעלע בעגריסונג צו דער קאָנפערענץ וואָס ווערט היינט אָוועקגעשיקט קיין וואַרשאָ אין נאָמען פון „אהל יעקב".

פערשטאַרקטע טעטיגקייט פון גדוד „קרן קימת"

דער היגער „קרן קימת"-גדוד, וועלכער איז לעצטענס רעאָרגאַניזירט געוואָרען, איז צוגעטרעטען צו אַ פראַקטישער טעטיגקייט און אינטענסיווע אַרבייט אויף די פערשידענע זאַמעל-געביטען פון „קרן קימת".

צום דאָזיגען צוועק האָט דער „גדוד" לעצטענס אונטערגענומען אַנ׳אַקציע פון ווערבירען נייע מיטגלידער.

דער „גדוד" געפינט זיך אין ביוראָ פון „קרן קימת" און איז טעטיג טעגליך פון 8–10 אָוועגד.

אזא „ברידער-קאמף"

(2) נעכטען אין אָוועגד איז צו דעם אינקאַסענט יאַן וואַשינסקי (זאַווישא 37) אין דער וואוינונג אַ שיכור׳ער זיין ברודער וולאַדיסלאַוו און געפאָדערט, ער זאָל איהם געבען געלד אויף בראָנפען.

יאַן האָט נישט געהאַט קיין חשק דאָס צו טון, האָט וולאַדעק געכאַפּט אַ שטעקען, און געגעבען איהם איבערן קאָפּ....

אַ קלאַפּ פאַר אַ קלאַפּ, און דער סוף איז געווען, אַז ביידען האָט מען זיי געמוזט אָפּפיהרען אין קאָמיסאַריאַט, און דאָרט באַנדאַזשירט זייערע צו׳דם׳שע קעפּ.

ביי די יודישע פלייש-הורטאַוניקעס

אויף דער פערזאַמלונג פון די יודישע פלייש-הורטאָווניקעס אויפ׳ן גאַשטשיני דוואָר איז אויסגעוועהלט געוואָרען מאָלגענדע פערוואַלטונג: יהודה יוסף אדלער, אהרן זאַזשעווסקי, אברהם אייזען, משה פעלדמאַן, משה פעלדאַן, יעקב לעווקאָוויטש, צבי גדזינסקי, מנחם סאַלמירסקי, הענך פריד, ישראל שטשופּאַק, חיים זעליק טיפענבאַך, יהודה שיינהאַלץ, אברהם פראַגעל, אברהם לעווקאָוויטש, זאַנוועל צינאַמאָן, משה העכט.

ראש: אהרן זאַזשעווסקי, אברהם אייזען, יהודה יוסף אדלער.

די טעמע פון טאג

זענען די נייעסטע

פערפומען — און — קאסמעטיק

אין דער מאדערנסטער פערפומעריע

J. DRUKIER

ZAWADZKA 5 — TELEFON 175-92

פאר אנגראסיסטען — ספּעציעלער ראבאט.

קאנקורענץ פרייזען!

הורט! דעטייל!

דער פראצעס וועגן די מיסברויכען אין דער צאל-אגענטור

(2) נעכטען איז פאָרגעקומען דער המשך פון׳ם פּראָצעס וועגן די מיסברויכען אין דער צאָל-אגענטור.

גערעדט האָבען נעכטען די אדוואָקאַטען ביליק, קאָנטשינסקי און פאָרעל, וועלכע האָבען דערוויזען, אז די בעש לרינטע עקספּעדיטאָרען האָט זיך פשוט נישט געלוינט בשום אופן צו בעגיין די מיסברויכען, און געבעטען זיי פרייצושפּרעכען.

די בעשולדיגטע, וואָס האָבען זיך געהאַט מורה געווען, האָבען געבעטען וועגען אַ מילדע שטראָף.

עס איז דערקלערט געוואָרען אַ הפסקה און מאָרגען וועט אויסגעטראָגען ווערען דער אורטייל.

—=):0:(=—

באלעבאטישע עסקים

דער סטרוזש טענהט: — יאכטא ניע ווים...

(2) שיע וואַגאָווסקי און ירחמיאל קאָרן האָבען בשותפות אַ הויז אויף קאַלעגבאַך-גאַס.

קומען אָפּט פאַר צווישען זיי מחלוקות און „מאַלער׳", מחמת דעם, וואָס מ׳קאָן זיך נישט צוטיילען מיט׳ן דירה-געלד.

איינמאָל, ביי אַזאַ חלוקה, האָט וואַגאָווסקי אָנגעבראַכען קאָרנען די ביינער.

איז געגאַנגען קאָרן און אָנגעקלאָגט וואַגאָווסקין אין געריכט.

געקומען צו דער סדרה משפטים–צום געריכט הייסט עס, קאָרן איז נישטאָ...

האָט מען אונטער זיינע אויגען פרייגעשפּראָכען וואַגאָווסקין.

איז געגאַנגען קאָרן אין אָנגעקלאָגט וואַגאָווסקין אין געריכט.

געקומען צו דער סדרה משפטים–צום געריכט הייסט עס, קאָרן איז נישטאָ...

האָט מען אונטער זיינע אויגען פרייגעשפּראָכען.

איז געגאַנגען קאָרן זוכען, וואָס דאָ איז געשען.

יגעה ומצאתי – האָט ער דערקנאַסט, אַז דאָס געריכט האָט טאַקי געהאַט צוגעשיקט 2 וועוויאַניעס צו אים און צו וואַגאָווסקי׳ן און דער סטרוזש האָט, על פי שכל, אָפּגעגעבען ביידע דעם לעצטען.

אַז נעכ עי פאָרגעקומען דער פּאָצעס פון׳ם סטרוזש וואַלענטי קיעזיק.

וואַלענטי האָט געטענה׳ט: — יאַכטא ניץ ניע ווים.. איך ווייס, אַז כ׳האָב געקאָנען. האָב איך אָפּגעגעבע דעם גאַספּאַדאַזש...

דאָס געריכט האָט דעם סטרוזש בעפרייט, און איצט וועט וואַגאָווסקי ווידער האָבן אַ פּאָצעס.

פערטשאדעט געווארען 3 משפחות

(א) פון שלעכט - פונקציאָנירענדע אויוועגס זענען נעכטען שווער פערטשאדעט געוואָרען:

אויף געגשיע 3 יחיאל ראָזענבערג, זיין ווייב חנה, און זייערע קינדער מאיר און סאַליע.

אויף וואַלבאָרסקא 24 – שמואל מינץ, זיין ווייב רבקה און זייער זוהן, משה.

אויף 11 ליסטאָפּאַד 74 – רעגינא ליפּשיץ און איהרע 3 טעכטער רעגיא, בראָניסלאַווא און עדיטא.

פאָגאָאָוויע האָט ערטיילט הילף אין די אַלע 3 פאַלען.

—=):0:(=—

ביי גאַל און לעבערליידען

גאַלשמיינער, און געלבוזיקע רעטליוס דאָס נאַטורליכע ביטערוואַסער **Franciszka Józefa** די פערדיגונג און פאָלקאַסענער וויזע. צו בעקומען אין אַלע אַפּטיקען און סקלאַר-אַפּטעקשנעס. 671

געוואלט גנב׳ענעז

האט מען געכאפּט ביי דער האנד, און פערמשפט

(2) דאָס לאָדזער קריין-געריכט האָט נעכטען פערמשפּט אַ געוויסען חיים פרענקענטאַל (לימאַנאָווקיעגאַ 17) אויף 8 חדשים טורמע דערפאַר, וואָס דעם 29 נאָוועמבער פ. י. האָט ער אין דער פינגאַנץ-קאַמער, אל. קאָשטשושקי 83 געוואָלט גנב׳ענען ביי טאַדעאוש לאָוויטשאַק׳ן (אָנגעשטעלטער פון דער פירמע וואוטקע) 900 זלאָטעס.

גע׳גנב׳עט אפּפאל

(2) נעכטען איז אין אָפּפאַל לאַנער פון וואָלף חאַינענדאָך (פעטריקאָווער 109) אַרויסגע׳גנב׳עט געוואָרען וואָהל אָפּפאַל פאַר 600 זלאָטעס.

יערליכע גענעראל-פערזאַמלונג פון „גמילת-חסדים"

גרינער מארש 7

אונטערן פאָרזיץ פון פרנס אדוואָקאַט יוסף ווייצמאַן איז פאָרגעקומען די יעהרליכע גענעראַל-פערזאַמלונג אין דעם אייגענעם לאָקאַל.

ה׳ הירש אייזענבוים גיט אָב אַ בעריכט פון טעטיגקייט און קאַסע, אין פערלויף פון 1931 ביז 1932

אין דער נייער פערוואַלטונג זענען אַריין: אַלס עהרען-פּרעזעס יוסף עלכאָנאָוויטש אברהם הירש נירענבערג – פּרעזעס. הירש וויעליינסקי און לייב גערעכט וויצע-פּרעזעסען, שלמה דוליע קאַסיר הירש אייזענבוים– סעקרעטאַר, פערוואַלטער יחיאל פינטשעווסקי, ישראל ריזא, יעקב יצחק שראָדע, חיים מענדל לאוזניק, מאיר יוסף ווידאַווסקי, אברהם עליעש, קאַנרידאַטען: חיים שלמה סאַלאַהם, אשר זעליג אייכעי, נתן ראָזענצווייג, שראל שכשופּאַק, רעוויזיר-קאָמיסיע: שאול פּאַכטער, מאיר שמולעוויטש, שמחה טעוועל, מרדכי וויינבלום. קאַנדידאַטען נתן ריזא און באראן העוצקע.

קלאַנג-קינאָ-טעאַטער

APOLLO

היינט און פאָלג. טעג!

גלאַקען-ציהער פון נאַטר-דאַם

גרויסער מעכטיגער קלאַנג-פילם פון **VICTOR HUGO**

אין דער הויפּט-ראָלע:

LON CHANEY

אָנהויב אין געוו. טעג 4 נאָכמיטאָג שבת און זונטאָג–12 אַ זייגער בייטאָג

ר. איזראעל.

פערעלע

84

אַ סענסאַציאָנעל-עראָטישער ראָמאַן פון דער לאַדזער ווירקליכקייט

גאַנץ אַנדערש איז געווען מיט מיין פאָטער, אַהיימקומענדיג און דערוויסענדיג זיך וועגען וואָס דער יונגערמאַן איז געקומען, האָט ער געמאַכט אַ גרויסע אַוואַנטורע און שיער נישט דעם מאַלער אַרויסגעוואָרפען פון שטוב.

פערעלע איז געוואָרען אונרוהיג. עפּעס האָט זי באַלד פון אָנהויב, ווען העלענאַ האָט אָנגעהויבען צו דערצעהלען, געהאַט דעם חשד, אַז דאָס וועט זיך ענדיגען נישט גוט פאַר איהר אַליין, און איבריגענס, האָט זי מורא געהאַט, צי איז דאָס נישט נאָר אַנ׳אָנשטעל פון דער יונגער פרויס זייט. עפּעס צו וועלען אַרויסבעקומען פון איהר. דאָס וואָס זי האָט דערמאָהנט דעם נאָמען לעאָן דרייהאָרן, האָט פערעלען אַ שלאָג געגעבען אין קאָפּ אַריין און זי וואָלט שוין בעסער געוואָלט, אַז די פרוי זאָל ווייטער נישט דערצעהלען, זי וואָלט שוין בעסער געוואָלט אינגאַנצען זיך דערווייל דערוויטערען פון איהר, ביז זי וועט זיך בעסער אָריענטירען אין דער לאַגע, וי האָט דריבער געזאָגט:

— איהר זענט געוויס איצט מיד, איהר ליידט איצט שטאַרק, אפשר וועט איהר איבערלאָזען אייער ערצעהלונג אויף אַנ׳אַנדערש מאָל.

— ווי איהר ווילט, געוויס איז מיין האַרץ איצט איבערפול. פון די אַלע איבערלעבענישען אין דער לעצטער צייט בין איך אינגאַנצען צובראָכען, איך האָב געזוכט אַ מענשען, פאַר וועלכען איך וואָלט מיך געקענט אַראָפּרעדען, איך וואָלט געוואָלט, אַז אימיצער זאָל מיך פערשטעהען, אַז אימיצער זאָל מיר אַנ׳עצה געבען....

די אויפריכטיגקייט, מיט וועלכער די יונגע פרוי האָט גערעדט, האָט פערעלען איבערצייגט, אַז איהר חשד וועגען עפּעס הינטער-פוונות איז נישט בערעכטיגט. צי איז זי אַליין נישט געווען אין דערוועלבער לאַגע? צי איז איהר האַרץ נישט געווען איבערפול מיט ליידען, צי האָט זי אַליין נישט געדאַרפט אימיצען, וועלכער זאָל זי אויסהערען? צי האָט זי נישט געדאַרפט אימיצען, פאַר וועמען זי זאָל זיך אויסרעדען. פערעלע האָט זיך בעהנטער צוגערוקט צו העלענאַן, זיי האָבען זיך געגומען פאַר די הענד און זיך לאַנג אַריינגעקוקט אין די אויגען אַריין און ביידענס אויגען האָבען אָנגעהויבען צו רינען טרערען, וואָס זענען געקומען פון טיפען האַרצען, וועלכע האָבען אויסגעדריקט אַזוי פיל צער און וועהטאָג. און אין דעם מאָמענט האָבען זי ביידע געפיהלט, ווי זיי ווערען נעהנטער איינער צום אַנדערען, ווי זייערע נשמות ווערען פערהייניגט און האַלטענדיג זיך אַזוי פאַר די הענד, האָבען זיי ביידע געשוואָרען איבערליך, אַז זיי וועלען זיך פערייניגען צו אַ בשותפות׳דיגען ציל, אַז זיי וועלען זיך נישט פערלאָזען מעהר. און נישט וויסענדיג פאַר וואָס האָבען זיי זיך ביידע צוקושט און פערעלע האָט ווישענדיג איהרע פייכטע אויגען געזאָגט:

— דערצעהל מיר העלענאַ, איך האָב דיך דערפיהלט, גלויב מיר, אַז איך בין אין דער זעלבער לאַגע וואָס דו, זאָ וואָס דו האָסט אויפ׳ן האַרצען.

— איך דאַנק אייך....

— נישט אייך, נאָר דיר, האָט פערעלע איהר איבערגעשלאָגען די ריד.

— איך דאַנק דיר, אפשר דאַרף אַזוי צו זיין, אפשר וועט מיר דאָ זיין בעסער ווי דאָרט, צווישען מענשען, אויף דער וועלט, ווי איך בין געווען ערגער ווי אין אַ תפיסה.

דערצעהל מיין פריינד, דערצעהל....

— מיט איין וואָרט, האָט העלענאַ ווייטער געצויגען איהר ערצעהלונג. דער מאַלער האָט זיך געמוזט אָפּטראָגען פון אונזער שטוב, הגם ביי מיר אין האַרצען איז ער שוין פערבליבען. מיין פאָטער האָט דאָס בעמערקט און ער האָט, ווי אַלע אונזערע עלטערן, געפרובט מיר איהם אַרויסצושלאָגען פון האַרצען, דורך אָנהויבען מיר רעדען פערשידענע שידוכים, וועלכע איך האָב מיט דער גרעסטער פעראַכטונג אָפּגעוואָרפען. פון דעמאָלט אָן, האָבען זיך אָנגעהויבען מחלוקות ביי אונז אין שטוב. הגם מיר האָבען אַליין נישט געוואוסט פאַר וואָס. דעם מאַלער, האָב איך אַ לאַנגע צייט מעהר נישט געזעהען און איך האָב אַפילו נישט געוואוסט, צי וועל איך איהם נאָך ווען עס איז זעהען. די בעגעגעניש מיט איהם האָט אָבער אין מיר אַריינגעבראַכט אַזוי פיל זעלבסטשטענדיגקייט, אַז איך האָב בעשלאָסען איינמאָל פאַר אַלעמאָל זיך אַרויס צוריסען פון דער גאָלדענער שטייג אין וועלכע איך לעבען, וועלכעס איך האָב ביז אַזוי אינגאַנצען נישט געקענט. דער גורל האָט מיר אויף אַ טראַגישען אופן צוגעהאָלפען. מיט אַ קורצער צייט שפּעטער איז מיין פאָטער פלוצלונג געשטאָרבען.

מיין מוטער האָט נישט געהאַט דעם כוח און מוט מיט מיר מעהר צו קעמפען און איך בין געוואָרען פולשטענדיג פריי און זעלבסטשטענדיג, איך האָב זיך אַ ריס-געגעבען אין לעבען, ווי אַ פויגעל, וועלכער ווערט פריי פון זיין שטייג, איך האָב געזוכט צו לעבען און זיך נישט אָפּגעשטעלט פאַר קיין שום קאָנסעקווענצען, דער׳ביי בין איך פערשטעהט זיך, געווען זעהר נאַיוו און נישט ערפאַהרען. און דאָ האָב איך מיך אָנגעטראָפען אויף דעמזעלבען לעאָן דרייהאָרן, אויף דעם כלומר׳שטען מאַלער, וועגען וועלכען איך האָב אייך דערצעהלט. איך האָב געטראָפען אין אַ לאָקאַל, בעת איך בין געווען אין געזעלשאַפט פון אַנ׳אַנדערען יונגענמאַן.

— פאַרוואָס האָסט דו געזאָגט, דעם כלומר׳שטען מאַלער, האָט פערעלע מיט טרויס אינטערעס געפרעגט.

— דאָס וועסט דו באַלד וויסען, דערפאַר, ווייל ער איז בכלל קיין מאַלער נישט געווען, ער האָט זיך פאַר מיין מוטער אַזוי פאָרגעשטעלט, כדי ער זאָל זיך קענען אַריינבעקומען צו אונז אין שטוב. מיר האָט דווקא דאָס אימפּאָנירט, איך האָב דערין געזעהען אַ בעווייז, אַז ער איז געווען פערינטערעסירט צו זיין אָפּטערס מיט מיר, איך האָב דערין געזעהען אַ בעווייז, אַז ער ליבט מיך... יאָ, איך בין ביי מיינע 22 יאָהר נאָך געווען אַ פולשטענדיג קינד, איך האָב געגלויבט, און פיל געגלויבט.

— נו, און דער דאָזיגער לעאָן דרייהאָרן האָט דיך געוויס געצויגען פון אומגליק צו אומגליק, ביז צו דער לאַגע, אין וועלכער די געפינסט זיך איצט.

— אַזוי, איז עס, אָבער צו קען איך אימיצען בכלל בעשולדיגען.

(פאָרזעצונג קומט).

ויך צושמעטערט דעם קאפ

פאהרענדיג אויפ'ז טראמוואי לאדז — אזארקאוו

(2) נעכטען ביינאכט איז מיט'ן איבערגעפולטען טראמוואי לאדז — אזארקאוו געפאהרען דער זגער-זשער איינוואוינער, דער 37-יעהריגער יאן מיקאלאיטשיק.

מתמת דער טראמוואי איז ווי געזאגט, געווען איבערפולט, איז מיקאלאיטשיק געפאהרען אויפ'ן טריטל.

אין א געוויסען מאמענט, נעבען העלענובעק, האט ער זיך אזוי אומגעשיקט ארויסגעבויגען, אז ער האט זיך פערטשעפעט אין א סלופ, וואס האלט אונטער די טראמוואי-דראטען, און דער קאפ איז איהם צושמעטערט געוואָרען.

אין א האפנונגסלאזען צושטאנד האט מען איהם אפגעפיהרט אין שפיטאל.

פאָרלעזונג פון ד"ר ל. זילבערשטראם

אין דער פאלקס-אוניווערזיטעט ביי דער ציוניסטישער ארגאניזאציע

היינט זונטאג, 8.30 אויענד קומט פאר אין דער פאלקס-אוניווערזיטעט ביי דער ציוניסטישער ארגאניזאציע (שרודמיעיסקא 29) א פארלעזונג פון ד"ר ל. זילבערשטראם אויף ד. ט.: „ווי אזוי האבען יודען געלעבט אין מיטעלאלטער?".

דאס איז דער 3-טער רעפעראט פון א ציקל - אינטערעסאנטע פארלעזונגען איבער דער ווירט-שאפטליכער לאגע פון די יודען. זייערע רעכט, די פערשידענע רדיפות, בלוט-בלבלים, קרייץ-צוגען א.א.וו. יעדער רעפעראט איז א גאנצער טייל אז קאן אויסגעהערט ווערען אונאבהענגיג פון די פריהערדיגע.

א גרויסע פאבריק-שרפה

(א) נעכטען ביינאכט איז אויסגעבראכען א גרויסע שרפה אין דער פאבריק פון וולאדיסלאוו זילבערשטיין (נארוטאוויטשא 83). עס זענען אפגע-ברענט געווארען די קעסעל-אפטיילונג און דער אפסאל-מאגאזין.

דער היזק בעטרעפט 15 טויזענד זלאטעס.

צוויי חדשים זיצען

פאר מאהנען דאפעלט, ווי עס לומט

(2) א געוויסער ניקאדעם סיקאלסקי (נאפיור-קאווסקיעגא 37) האט בשעתו געבארגט זיינעם א בעקאנטן, וולאדיסלאוו זאקשעווסקי'ן א גמילת-חסד 1000 זלאטעס, אויף צוריקצוגעבען אין 2 ראטעס צו 500 זלאטעס.

דערויף האט זאקשעווסקי געגעבען סקעל-סקי א בלאנקא-וועקסעלע אויף 1000 זל.

די ערשטע ראטע האט זאקשעווסקי בע-צאהלט, אבער מיט דער צווייטער איז עס צוגע-גאנגען שווערער, האט סקאלסקי גענומען און אויסגעשטעלט דעם גאנצען טויזענדער, וועלכער איז פראטעסטירט געווארען און איז אוועק אין געריכט.

זאקשעווסקי האט דאן אויך אנגעקלאגט סקאלסקי'ן פאר מאהנען דאפעלט, און דאס גע-ריכט האט געכטען גע'תסק'ענט, אז סקאלסקי דארף גיין זיצען 2 חדשים.

זעלבסטמארד פון אוועבעריז

(2) מחמת קריגעריין אין דער משפחה, האט די 22-יאהריגע סאלא פאדהיינע (ראדוואנסקא 57), א וועבע-ין, אויסגעטרונקען א גרעסערע דאזע בראן שפריט מיט יאדינע.

פאגאטאוויע האט איהר ערשוילט די ערשטע הילף.

היינט געזעגענט זיך לאדז מיט דעגינע צוקער

היינט קומט פאר אין פילהארמאניע דער אבשיד-אוועגט פון דער בעליבטער ארטיסטען דעגינע צוקער וועלכע האט אין דער גאנצער צייט פון איהר גאסטראלען כסדר ארויסגערופען דעם גרעסטען בייפאל. צום געזענטען מיט'ן לאדזער עולם ווערט געשפילט די בעליבטע קאמישע אפע-רעטע „דאס חונ'דל" מיט דעגינע צוקער אין איהר סוקצעס רולע „דאס חונ'דל". נאך דער פארשטע-לונג ווערט געגעבען א גרויסער דיווערטיסמענט מיט די ארטיסטען פון פילהארמאניע און קאמעראל און מיט דעגינע צוקער אין דער שפיץ.

„ארט" שפילט היינט

2 מאל: „מ'לאכט פון דער וועלט"

היינט ווערט געשפילט 2 מאל דער גלענ-צענדער פראגראם א.נ. „מ'לאכט פון דער וועלט": 8 פון 10 א זייגער אין אוועגד.

ראדיא-פראגראם

זונטאג, דעם 31 יאנואר 1932

9,25 גאטעסדינסט, 10,00 מאג-פראגראם, 12,15 פארלעזונג פון מיניסטער קוויאטקאווסקי, 1,10 מעטעאראלאגישער קאמוניקאט, 1,15 סימ-פאניע, 3,00 מוזיק, 3,55 פראגראם פאר קינדער, 4,20 יראמאפאן, 4,40 פארלעזונג, 4,55 יראמא-פאן, 5,15 פארלעזונג, 5,30 נוצליכע ידיעות, 6,15 קאנצערט, 7,00 פערשידענעס, 7,20 קאמו-ניקאטען, ספארט, 7,45 פון קראקא, 9,55 ליטע-ראנישע פערטעל שעה, 10,10 קאנצערט, 10,40 קאמוניקאטען, 11.00 לייכטע און טאנץ-מוזיק.

* * *

היינט 17.15 וועט ד"ר ארטיצקי האלטען א פארלעזונג וועגען „דער בעווענונג פון דער בעפעלקערונג אין אייראפא". ער וועט בעזונדערס אויספיהרליך בעהאנדלען פוילען, איהרע דעמא-גראפישע פערספעקטיוען, ווי אויך פון איהרע שכנים. 22.00 טרעט ארויס דער טשילעניצער פיאניסט אראו. שוין פאר דער מלחמה איז ער געווען בעריהמט אלס וואונדער-קינד און זיין רבי איז געווען דער גרויסער בוסאני. היינט איז ער איינגאנצען אלט 20 יאהר בעזיצט א זעלטענעם ווייכען טאן. מיט די מעלות פון זיין שפילען וועלען זיך די ראדיא-הערער בעקענען אויף זיין היינטיגען רעציטאל.

מעלדונג

פאלקס-אוניווערזיטעט ביי דער ציוניסטישער ארגאניזאציע

היינט זונטאג, דעם 31 יאנואר 8.30 אוועגד קומט פאר אין לאקאל פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע (שרודמיעיסקא 29) א פארלעזונג פון ד. ט.: „ווי אזוי האבען יודען געלעבט אין מיטעלאלטער" רעפערענט: ד"ר ל. זילבערשטראם.

667

Dr. A. SZMIRGELD

ספעציאליסט פון נערווענקראנקהייטען

שפראכשטערונגען, (שטאמלען און אנדערע)

היילונג פון שוואך-ענטוויקעלטע און שווער-ערציהבארע קינדער

ul. SRODMIEJSKA Nr. 27

טעלעפאן 151-89 פון 5 ביז 7

Dr. med. STUPEL

Ordynator-Roentgenolog Szpitala Miejskiego

האט באנייט די אויפנאהמע און רענטגענאלאגיע אין דער לעטשניצער זגערושער 17 פון 12—6 נאכ.

זונטאג פון 12 — 2 מיטאג.

אין ווענערישע קראנקהייטען אין דער היים אויף מעלטשא-סקיעגא 12 (שקאלנא) טעל. 118-28

פון 7—9 אוועגד, זונטאג פון 4—6 נאכ.

אונבעמיטעלטע און ארבייטסלאזע בעראטונגען אין דערהיים מיטוואך און זונטאג בחנם.

DR. WED. J. LUBICZ

כירורג-ארטאפעד

פאלודניאווא 9, טעל. 17-183

קראנקהייטען פון די ביינער, געלענקען.

פערקרימונגען פון די פיציעס און גלידער

אייגענע פראצאדוניע פון זעמפליכע ארפאפערישע אפעראטען ווי: וויקלדרקעס אויף פלאטפוסען, קונסטליכע הענד און פיס, גארסעטען א. ז. וו.

נעהמט אן פון 2.30 ביז 4.30 נאכמיטאג.

שרייבן שיין — שנעל

לערנט אויך דער פעריהמטער קאליגראף

ל. בערמאן אין 15 לעקציעס,

אויך ווערט אויסגעלערנט גוט שרייבען א יודישען ברוף אין 15 טעג, אפילו דעם וואס קען גאר נישט. — די עלטער שפילט קיין ראלע נישט.

זאווארזקא 19, 1. שט. פראנט.

שייטלען מיט פאריזער

שיינדען

ווי אויך פערטיגע שייטלען

צו ביליגע פרייזען

ביי פרוי ב. פארזשוצקא, מאמיעננא 5

2-טער הויף, לינקס 2-טער שטאק.

זיכערע הילף און א רפואה

אהן א אפעראציע, אן בלוט, אהן א טעסער און אהן בלוט-פערגיס-טונג פאר קראנקע אויף קילעס פאר מענער ווייבער און קינדער, פערשידענע קאליקעס אין גוף פאר הויקערס און פיס

פערלאזט אייך נישט, ווייל דער ווינקעל-בראך ווערט גרויס אזוי ווי א מענשען-קאפ, אדער אזוי ווי א וואסער-קאפ. און עס פאלט ארויס. אין דעם פוס איז דער קראנקער אין אן גרויסער סכנה דורך פערדרייען די קישקעס ווערט ער פראנדיג און שטערבליך. ספעציעל גמעגע הצל-באנדאזען אויסגעצייכענט גוט דורך גרויסע פראפעסאר דאקטאר בראכורעטינג בעזוטמען זיכער דעם מ'ווערסטן און געפעהרליכסטע ברוך. אויך פאר הויקערס ליטמינען מיט הייל-נארמען און אפשרטען פאר פערקרומטע פוס און פלאט-פוס ספעציעלע איינלאגען אין די שיך. קונסטליכע גמעגע פיס און הענד, גמעגע זאקען, פאר די גרעסטע קראנקע אדערו. טעפפיכיג פון 9 ביז 1 בייטאג און פון 3 ביז 7 אין אוועגד.

ארטאפעדישע אנשטאלט

Specialist J. RAPAPORT, Ortoped

von Lemberg Łódź, WOLCZANSKA 10,

tel. 221-77, front, parter.

בעמערקונג: דאס פערזענליכע ערשיינען פון די קראנקע איז אונבעדינגט נויטיג. דיפלאמען האבען אויסגעשטעלט פאלגענדע אוניווערזיטעטס-פרעפעסאָרען: פראפ. ד"ר בראנטש, פראפ. דר. י. מאריסלער, פראפ. ד"ר בר. קיעלאנאווסקי און אויך אנדערע.

מיר נעהמען אויך אן סערוויצערטע פון דער קראנקען-קאסע.

דאנקזאגונג.

זיים א סך יאהרען האב איך געלייטען אויף ברוך און אלע בריך-פשטען זענען נישט אויפשטאנד געווען זי איינצוהאלטען. כ'בין געווען פערצווייפעלט. המנם, א ראנק ד"ס גרויסען ספעציאליסט ה' דור. י. ראפאפארט, וואוינהאפט אין לאדז, וואלפשענסקא 10, איז דער ברוך נישט גור געווארען איינגע-האלטען מיט'ן באנדאזש נור איינגעגעבען אויסקוריר'ט צוליב וואס איך דריק דערמיט אויס מיין הערץ ליבסטען דאנק.

ל. סאלמאנאוויטש, אלעקסאנדראווסקא 29.

Dr. med. REICHER

פאלודניאווא 28, טעל. 20193

ספעציאל-ארצט פאר מענער-שוועכע-בעהאנדלונג

נעהמט אן פון 8—11 פריה און פון 5—8 אוועגד.

זונטאג און יום-טובים פון 9- 1 בייטאג

Dr. Z. Rakowski

ספעציאליסט פאר אויערן-, נאז-, האלז-

און לונגען-קראנקהייטען

11-טען ליסטאפאד 9

קאנסטאנטינער טעלעפאן 127-81

שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נעהמט אויך אן אין לעסשניצע זגערושער 17 פון 10 — 11 און פון 2—3

Dr. med. W. Eychner

אקושערין און פרויען-קראנקהייטען

וואוינט איצט 4 צעגעלניאנא 4

(נעבען קינא „טשארי") טעל. 72-134

נעהמט אן פון 2 1/2 — 4 און פון 7 — 8 אוועגד.

497

סטארשי פעלדשער

T. OKNO

וואוינט איצט

זאווארזקא 19, טעלעפאן 03-137

LECZNICA

LEKARZY SPECJALISTÓW

PIOTRKOWSKA 45

Gabinet elektro — światłoleczniczy. **Roentgen. Analizy. Szczepienia** ochronne. **Operacje, Opatrunki,** Wizyty na miasto. Gab. dentystyczny.

Dr. **Itelson**	chor. wewnętrzne
Dr. **Jelenkiewicz**	" "
Dr. **S iro**	" "
Dr. **Uryson**	" "
Dr. **Halborn**	chor. dzieci
Dr. **Mandelsowa**	" "
Dr. **Eljasberg**	chor. chirurgiczne
Dr. **Neuman**	" "
Dr. **Wajs**	" "
Dr. **Wajnbergowa**	chor. oczu
Dr. **Gotlib**	chor. kobiece i
Dr. **Hamer**	akuszerja
Dr. **Mazur**	chor. nosa, uszu i gardła
Dr. **Lipski**	chor. waneryczne
Dr. **Łagunowski**	i skórne
Dr. **Żurkowski**	laboratorjum

Lek. Dent. Halpernowa
Lek. Dent. Gecewowa 499

הלויינע אנאנסען

פריין פון אנ'אנאנס ביז 15 ווערטער נור 1 זל.

לאקאלען

א וואוינונג, בעשטעהענד פון 2 שטובען און קוך, קארידאר, 1-טער שטאק, איז פון זאמארט אויבערציגעבען. — צו ערפאהרען ביי דרעסלער, קאמיעננא 5, טעגליך פון 4-5 נאכמ. און פון 9-10 אוועגד. 659

עס איז נויטיג

א ריכטעווער און א נייהער ווערט געבויכט ביי סאנקעוויטש, 11. ליסטאפאד 33. 658

א צושניידער מיט א עלעקטרישע צושנייד-מאשין זוכט ארבייט. פיצטריקאווער 28, וו. 25 593

פערשידענעס

א שותף צו א געייעלב אין דער האלע אויף אגראדאווע ווערט געזוכט. פוועגטוועל א קאמיסיאן-לאגער. נויטיג א גאראנטיע. אפערטען אינטער „K", אין אדם. פון דער צייטונג. 662

געלעגענהייטס-קויף! 1 רונד-שטוהל 36 פיין פירמע שובערט און זאלדער, פאסט ניי; 1 רונד-שטוהל 28 פיין פירמע פאקוועס און פראום, פריין 1800 זל. צוזאמען. צו בעזיכטיגען טעגליך פון 4-5 נאכמ., זונטאג פון 11-3 נאכמ. אנדזשעיא 62 ביי וויטקע ברוגאן, טעל. 152-86 584

א געוועלב מיט א פראנט-צימער איבערצו-געבען. שרודמיעסקא 55, וו. 1. 617

וויכטיג פאר אפפאל - הענדלער און טארג-שטייער א.ז.וו. ס'איז דא צו פערדינגען א געבויטע רעמיזע מיט א געמויערטען קעלער צוזאמען מיט א שטוב געגען קליין דירה-געלד און געגען א מע-סיגען אבטרעט-געלד. צו ערפאהרען זגערושער 49, אין דער געגענד פון באלוטער פלאץ, ביי ה. פריינדליך. 660

3 pokoje z kuchnią z wygodami od zaraz do odstąpienia. Piotrkowska 10, prawe wejście, m. 14.

צו דינגען און פערדינגען פערשידענע וואו-נונגען אין אלטע און אין נייע הייזער מיט אלע בעקוועמליכקייטען אויף מאגאזאלליכע דירה-געלד. גע-וועלבע, געשעפטס- און פאבריקס-לאקאלען. מעב-לירטע צימערען, הייזער, ווילעס, פלעצער פון פער-שידענע פרייזען. יעדער קויפט און פערקויפט. נאר דורך דער ביורא „לאקום", וואס ערלעדיגט פינקטליך און סאליד. אינהאבער יוסף קארמעסער און קאמפ. אינפארמאציעס אהן בעלוינונג, פיטריקאווער 62, פראנט 2. שטאק, טעל. 15-166 טעטיג פון 8 פריי ביז 8 אווש.

מיר לאדען איין אלע צו דער

„וויסער וואך"

וואס ווערט איינגעארדענט לויט'ן אויסלענדישען מוסטער,
בעת וועלכער יעדער קען זיך פערזעהען מיט לייוועגד אוז וועש
צו זעהר נידריגע פרייזען
אנהויב דעם 3-טען פעברואר ד.י.

KONSUM
PRZY „WIDZEWSKIEJ MANUFAKTURZE" S.A.
ROKICIŃSKA 54. Dojazd Tramwajami 10 i 16

מיט אדוהיג געוויסען
גאראנטיר איך, אז מיינע

שאמאט-אייוועז און קוכען

וואס ווערען ביי מיר אין פאבריק אויסגעפערטיגט, זענען פון די בעסטע מאטעריאלען געבויט און דעריבער שטארק, דויער-האפטיג און פינקטליך און רעיעל אויסגעפערטיגט.
ביליגע פרייזען! רייכער אויסוואהל!
ס'ווערען אויסגעפערטיגט אלע ארט רעפעראטורען.
פערקויף פון שאמאט-ציגעל און שאמאט-מעהל.
ערשטע שאמאט-אייוועז-פאבריק י. נ. גרינהאלץ
פיעטריקאווער 37, טעל. 64-156.

44 וויכטיג פאר מחותנים! 44
קייפט נישט קיין
מעבעל בעסער איהר איבערצייגט איך נישט אין מיין מעבעל-געשעפט
Ch. ŁAZNIK
44 גדאנסקא (דלוגא) 44
טעל. 56-162
נאר ביי מיר קענט איהר בעקומען פערש. מעבעל שעהן, גוט און ביליג.
בעם: בקויף אויך געגוצט מעבעל.
ריוואנעם א. ז. ה.
44 קומט און איבערצייגט אייך! 44

קלאנג-קינא-טעאטער
ZACHĘTA
26 זגערזשער 26
היינט און פאלגענדע טעג!
גרויסער פענאמענאלער פילם, וואס עלעקטריזירט גאנץ לאדז
„מיין זונערע"
וואונדערשעהנע פריהלינגס-אידיליע, חלום פון אנ'ארים מעדעל.
אין די הויפט-ראלען:
די ליבלינגען פון דער גאנצער וועלט, די אונפעגלייכלעכע גליבטע פון „זיבעטען הימעל"
Janet Gaynor i Charles Farrell
אויסער'ן פראגראם: קלאנג-צוגאבע פון „FOX"
נעכסטער פראגראם: „יאנקא מוזיקאנט"
דער זאל איז גוט בעהייצט.
אנהויב אין געוו. טעג 4 נאכם. שבת, זונטאג 12 בייטאג.

אכטונג, געעהרטע קונדשאפט!
דערמיט מאך איך בעקאנט, אז איך האב אין מיין פריש-איבערגענומענעם הערן-און דאמען-פריזיר-סאלאן
16 זאכאדניא 16
צוליב'ן קריזיס פערקלענערט די פרייזען.
ראזירען מיט קעלניש-וואסער . 30 גר.
שערען . . . . . 50 גר.
איך עמפעהל מיך דער ג. קונדשאפט. מיט אכטונג
פריזיער-אינהאבער
„MORYC" 278

ביי אדוהיג געוויסען
גאראנטיר איך, אז מיינע

שאמאט-אייוועז און קוכען

וואס ווערען ביי מיר אין פאבריק אויסגעפערטיגט, זענען פון די בעסטע מאטעריאלען געבויט און דעריבער שטארק, דויער-האפטיג און פינקטליך און רעיעל אויסגעפערטיגט.
ביליגע פרייזען! רייכער אויסוואהל!
ס'ווערען אויסגעפערטיגט אלע ארט רעפעראטורען.
פערקויף פון שאמאט-ציגעל און שאמאט-מעהל.
ערשטע שאמאט-אייוועז-פאבריק י. נ. גרינהאלץ
פיעטריקאווער 37, טעל. 64-156.

וויכטיג פאר שניידער-מייסטער און געזעלען!

עס ווערט בעקאנט געמאכט, אז דער בעריהמטער צושניידער-לעהרער א. אורמאן איז דא אין לאדז און די פראקטישע צושניידע-קורסען פאר הערען און דאמען ווערען געעפענט דינסטאג, דעם 2-טען פעברואר אין לאקאל פון יודישער האנדווערקער-צענטראלע, זשעלאנא 10A.
איינשרייבען קען מען זיך שוין פון היינט, זונטאג, 10 א זייגער פריה קאנסטאנטינער 30, ביי שמחה סקאמאלינסקי, אין שניידער-ווערקשטעל. ווער עס וויל זעלבסטשטענדיג קענען ארבייטען פאר קאנפעקציע, ווער עס וויל ארבייטען פאר פרימא-קונדשאפט, מוז זיך וואס שנעלער איינשרייבען. דער קורס וועט דויערן איין מאנאט, דער שנעל-קורס וועט דויערן 3 וואכען. אינפארמאציעס און פראספעקטען ווערען ארויסגעגעבען אומזיסט.
668

ביטשריפטען-ביורא „VIRTUS"

1 זאוואדזקא 1, (שייבלערס הויז)
ערלעדיגט אלערליי ביטעס אין אלע ציווילע און קארנע אמטען, רעקורסען, אדוואלאניעס, זאבעזפיעטשעניעס, פלאוזולעס, אינקאסאסען פראטעסטען, אלערליי אקטען, אפמאכען, קאנטראקטען און היפאטעקען.
אלעס ווערט געפיהרט דורך פאכמענישע קרעפטען.
רעיעלע און סאלידע בעדינונג!
ערשטקלאסיגע רעפערענצען.
587

Samochody
i motocykle używane
Kupno, sprzedaż, komis zamiana.
Auto-Agencja
Gdańska 82 tel. 189-28

Dr. med. Haltrecht
ספעצ.-ארצט פאר הויט און געשלעכטס-קראנקהייטען
נעהמט אן פון 8—9.30 פריה, פון 12.30—1.30 נאכט.
אבן פון 5 ביז 9 אויבנד. זונטאג פון 9 ביז 1 בייטאג.
פיעטריקאווער 10, טעל. 21-245
פאר איינבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייזען.
דאמען בעזונדער וואַרטע-זאל.

לעטשניצע

פון דאקטוירים-ספעציאליסטען
11 בזשעזשיבער 11
טעלעפאן 63-137
ס'נעהמען אן דאקטוירים פון אלע ספעציאליטעטען
וואלינסקי, זאלצוואסער, לובימש, סלאבאדסקי, קערשנער, שיפמאן, שמירגעלד, שמערלאווסקי,
ווי אויך ווייזטען אין שטאט.
עלעקטריזאציע, אנאליזען, דענטיסטישער קאבינעט.

צאהן-ארצט JAKÓB KARMAZYN

לאדז, פאלודניאווא 2
פאר פערזיכערטע אין דער קראנקען-קאסע ווערכע ווילען מיר בעשטעלען קונסטיכע צייהן, ווערען דאס היילען און ענטפערנען קראנקע צייהן קרלדיזיס אומזאנסט.

Sz. Maroko

לאדז, נאוואמיעסקא 2,
טראנט, 1-טער שטאק, טעל: 43 159
עמפעהלט צום הערבסט- און ווינטער-סעזאן א גרויסען אויסוואהל פון די נייעסטע און בעסטע דאמען- און הערען-שטאפען.
פאר שניידער — ספעציעלער ראבאט.
627

Dr. med.
H. LUBICZ
ספעציאליסט פאר הויט-, ווענערישע און געשלעכטס-קראנקהייטען
צוריקגעקעהרט
צעגעלניאנא 7 (פריהער 43) טעל. 32-141
עמפאנגס-שעה'ן 8 – 10, 12 – 2 און 5 – 8, זונטאג אין יו"ט 9–1. פאר דאמען בעזונדערער טייגנאנג.

Dr. med. M. Lerner
ספעציאליסט פאר קינדער-קראנקהייטען
זאכאדניא 64, טעל. 09-113
נעמט אן פון 3 – 5 נאכם.
181

יעדער איינציגער מעבעל

האט זיך איבערצייגט, אז פאר
דיוואנעס, פעלצען, נייה-מאשינען, גארדעראבען אז"וו
צאהלט די העכסטע פרייזען
א. ווייצמאן שענקעוויטש 23
טעלעפאן 00-191.
ביי מיר איז שטענדיג פערשידען געגוצט מעבעל אין גוטען צושטאנד צו פערקויפען.

פערשרייבט

אייער קינד וואס לערנט אין א פוילישער שולע אין דעם איינציגען מוסטערהאפטען רעליגיעזען בית ספר פאר קינדער, וואס לערנען אין פוילישע שולען
„תורה-ודת"
פל. וואלנאשטשי (נייע שטאט) 6
פאר קינדער פון 5—14 יאהר.
דאס לעהר-פראגראם פון „תורה ודת" נעמט ארום א קורס פון צלערליי למודי קודש (עברי, חומש, רש"י, נ"ך, דינים, משניות, גמרא), העברעאישע שפראך, יודישע געשיכטע א.ז.וו. און אלעס וואס א יודיש קינד דארף צו וויסען, דאס לעהר-פערזאנאל בעסטעהט פון די בעסטע פעדאגאגישע קרעפטען.
צוליב'ן קריזיס — הנחה-פרייזען.
קינדער פון 4–8 יאהר ווערען אהיימגעפיהרט דורך א ספעציעלען מענש.

גע'לענענהייטליך צופערקופן אפלאץ

מיט 2 שטובען
אויף א זומער-וואוינונג נעבען „טעאפילאוו" ביי לאדז. צו ערפאהרען אין אדם.
584

שייטלען

מיט פאריזער שרינדען
ווי אויך פערטיגע שייטלען
ווערען ערשטקלאסיג און רעיעל אויסגעארבייט
צו ביליגע פרייזען
ביי קערש, סקווערראווא 15

DOKTOR
H. WOŁKOWYSKI
צעגעלניאנא 4, טעל. 90-216
ספעציאל-ארצט פאר הויט- און ווענערישע קראנקהייטען, מענער-שוועכע, אלע ארט אנאליזען, עלקטראטעראפיע, בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראהלען.
נעמט אן פון 8–2 אז, פון 5–9 אוועגד.
בעזונדער וואַרטע-צימער פאר פרויען.

טוך- און קארט-לאגער

לאדז, נאוואמיעסקא 2,
טראנט, 1-טער שטאק, טעל: 43 159
עמפעהלט צום הערבסט- און ווינטער-סעזאן א גרויסען אויסוואהל פון די נייעסטע און בעסטע דאמען- און הערען-שטאפען.
פאר שניידער — ספעציעלער ראבאט.
627

אנאנאמענס-פריין

אין לאדז — 5 זל. א חודש מיט אטראגען א היים אויף דער פרעמדיקייט — 8 זל. א חודש, אין אויסלאנד — 8 זל.
פאר'ן אינהאלט און טערמינען איז דער פערלאג נישט פערענטווארטלעך.
די אדמיניסטראציע איז אפען בייטאג און בייגאכט.

אנאנסען-פריין

פאר'ן טשקסט—18 גר. פרייטאג און ערב יו"ט—24 גר. אין דער זייט 8 שפאלטע
אין טשקסט—40 „ „ „ „ „ „ 60— „ „ 4 „
נאכ'ן טשקסט—12 „ „ „ „ „ „ 18— „ „ 8 „
אויסער דער שטאט 50 פרעצ. שייערער. שויסל. 100 פרעצ. מייערער. מעלדונגען—10 גר. א ווערט

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Zilberberg. Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.